

SOUKROMÁ VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ ZNOJMO s.r.o.

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

**POHLEDÁVKY PO LHŮTĚ SPLATNOSTI
FIRMY ZKL NÁŘADÍ, A. S.**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Petra GRYSIUKOVÁ**

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Pavel ŠTOHL**

Znojmo, 2011

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Pohledávky po lhůtě splatnosti firmy ZKL Náradí, a. s.“ zpracovala samostatně a za použití literatury, která je uvedena v seznamu použitých zdrojů.

Ve Znojmě dne

Tímto bych chtěla poděkovat svému vedoucímu bakalářské práce, panu Ing. Pavlu Štohlvi, za věnovaný čas a podnětné rady při zpracování mé práce. Dále bych chtěla poděkovat jmenovitě paní Jindřišce Sudrové a paní Evě Málkové ze společnosti ZKL Náradí, a. s. za trpělivost a materiály, které jsem obdržela ke zpracování své práce. Především bych však chtěla poděkovat své rodině za finanční a morální podporu a také svým spolužákům za cenné rady.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor **Petra GRYSIUKOVÁ**
Bakalářský studijní program **Ekonomika a management**
Obor **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Název: **Pohledávky po lhůtě splatnosti firmy ZKL Náradí, a. s.**
Název (v angličtině): **Overdue Receivables of ZKL Náradí, a. s. company**

Zásady pro vypracování:

1. Prostudujte odbornou literaturu se zaměřením na pojmy ke zvolenému tématu.
2. Získejte informace vybraného podniku potřebné ke zpracování praktické části bakalářské práce.
3. V praktické části zjistěte stav pohledávek po lhůtě splatnosti ve společnosti ZKL Náradí, a. s. na základě účetních výkazů a dalších materiálů a způsob jejich řešení společností.
4. Vyhodnoťte zjištěný stav skutečností a doporučte možná zlepšení stávající situace.

Rozsah práce: 50

Seznam odborné literatury:

1. MRKOSOVÁ, Jitka. *Účetnictví 2009*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2009. 291 s. ISBN 978-80-251-2368-3
2. ŠEDLÁČEK, Jaroslav a kol. *Základy finančního účetnictví*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2005. 331 s. ISBN 80-86119-95-5
3. ŠTOHL, Pavel, KLIČKA, Vladislav. *Maturitní okruhy z účetnictví 2008 pro studenty OA a středních škol s výukou účetnictví*. Znojmo: Vzdělávací středisko Ing. Pavel Štohl, 2008. 223 s. ISBN 978-80-903915-8-1
4. ÚZ: *České účetní standardy*. Ostrava: Sagit, 2009. 192 s. ISBN 978-80-7208-723-5

Datum zadání bakalářské práce: květen 2010

Termín odevzdání bakalářské práce: květen 2011

Petra Grysiuková
Petra GRYSIUKOVÁ
autor

Pavel Štohl
Ing. Pavel ŠTOHL
vedoucí bakalářské práce

Kamil Fuchs
Prof. PhDr. Kamil FUCHS, CSc.
rektor SVŠE Znojmo

Abstrakt

Teoretická část je zaměřená na charakteristiku základních pojmů týkajících se pohledávek. Jejich oceňování, účtování, inventarizaci a vykazování v účetních výkazech – rozvaha a výkaz zisku a ztráty. Dále se zabývá pohledávkami po lhůtě splatnosti a s nimi související vytváření opravných položek k pohledávkám a odpisy pohledávek. Je také vysvětleno, jak podnik řeší zajištění pohledávek po lhůtě splatnosti.

V praktické části je blíže charakterizována společnost ZKL Náradí, a. s. Je proveden rozbor pohledávek a pohledávek po lhůtě splatnosti. Je uvedeno, jak společnost postupuje při vzniku pohledávek po lhůtě splatnosti a je provedena finanční analýza ukazatelů související s pohledávkami.

Klíčová slova: pohledávky, pohledávky po lhůtě splatnosti, opravné položky, odpisy

Abstract

The theoretical part is focused on the characteristic of the basic terms related to the receivables, their pricing, billing and reporting in financial statements. This part also deals with overdue receivables, which relate to the creation of the rectifying items and write-offs. Theory explains how the company deals with the ensuring of the overdue claims.

In the practical part of the thesis is further characterized the company ZKL Náradí, a. s. There is an analysis of the receivables and overdue receivables. It shows how the company progresses in the generation of overdue receivables. Finally, the practical part includes the financial analysis of the indicators related to the receivables.

Keywords: receivables, overdue receivables, rectifying items, write-offs

OBSAH

ÚVOD.....	7
CÍL PRÁCE A METODIKA.....	8
1 TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1.1 Charakteristika pohledávek a jejich členění.....	9
1.2 Účetní a daňové aspekty pohledávek.....	10
1.2.1 Oceňování pohledávek.....	10
1.2.2 Účtování pohledávek.....	11
1.2.3 Pohledávky v cizí měně a kurzové rozdíly.....	15
1.2.4 Inventarizace pohledávek.....	16
1.2.5 Vykazování v rozvaze a výkazu zisku a ztráty.....	17
1.3 Pohledávky po lhůtě splatnosti.....	19
1.3.1 Opravné položky k pohledávkám.....	19
1.3.2 Odpis pohledávek.....	22
1.4 Možnosti zajištění pohledávek po lhůtě splatnosti.....	25
1.4.1 Možnosti zajištění pohledávek po splatnosti mimosoudní cestou.....	25
1.4.2 Zajištění pohledávek po lhůtě splatnosti soudní cestou.....	26
2 PRAKTICKÁ ČÁST.....	27
2.1 Společnost ZKL Náradí, a. s.....	27
2.1.1 Základní informace.....	27
2.1.2 Koncern ZKL Group.....	27
2.1.3 Struktura koncernu ZKL.....	28
2.1.4 Historie společnosti ZKL Náradí, a. s.....	28
2.1.5 Organizační struktura společnosti ZKL Náradí, a. s.....	29
2.1.6 Předmět činnosti.....	29
2.1.7 Vývoz.....	30
2.1.8 Zaměstnanci.....	30
2.1.9 Systém zpracování účetnictví.....	30
2.2 Pohledávky.....	31
2.2.1 Vykazování pohledávek v rozvaze.....	31
2.2.2 Vývoj pohledávek v letech 2003 – 2009.....	35
2.2.3 Vývoj pohledávek po a ve lhůtě splatnosti v letech 2003 - 2009.....	36
2.2.4 Pohledávky po lhůtě splatnosti.....	37
2.2.5 Opravné položky k pohledávkám.....	39
2.2.6 Příklady řešení pohledávek po lhůtě splatnosti.....	39
2.3 Finanční analýza podniku.....	45
2.3.1 Vývoj hospodářského výsledku let 2006 – 2009.....	45
2.3.2 Ukazatele likvidity.....	46
2.3.3 Ukazatele aktivity.....	47
ZÁVĚR.....	50
POUŽITÉ ZDROJE.....	52
SEZNAM GRAFŮ, OBRÁZKŮ A TABULEK.....	54
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	56
SEZNAM PŘÍLOH.....	57

ÚVOD

Jako téma své bakalářské práce jsem si zvolila téma „Pohledávky po lhůtě splatnosti firmy ZKL Náradí, a. s.“. Pohledávky dnes tvoří neodmyslitelnou část podnikání, se kterou se setkávají všechny podnikatelské subjekty.

Nejčastějším typem pohledávek u podnikatelských subjektů jsou pohledávky z obchodních vztahů. Jde o situaci, kdy podnik v postavení dodavatele poskytne určité plnění na fakturu svému odběrateli. Může se jednat o výrobky, zboží či služby.

Vystavením faktury na předem sjednanou dobu poskytne svému odběrateli tzv. obchodní úvěr, který spočívá v tom, že odběrateli poskytne odložení platby s tím, že pokud zaplatí do stanovené doby splatnosti, nebude muset platit úroky či jiné sankční poplatky. Pro odběratele je to velice výhodné z toho důvodu, že přestože může již volně nakládat s nakoupenými výrobky (či zbožím nebo poskytnutými službami), nemusí za ně ihned zaplatit.

S poskytnutím tohoto obchodního úvěru je však spojené riziko opožděného zaplacení nebo dokonce nezaplacení sjednané částky. S tím souvisí problematika vzniku pohledávek po lhůtě splatnosti. Podnikatelský subjekt by se měl snažit takovému vývoji předcházet. Sledování pohledávek již od samotného vzniku až po jejich úhradu by mělo být neodmyslitelnou součástí řízení pohledávek.

V dnešní době má každý podnikatelský subjekt více možností, jak preventivně zabezpečit své pohledávky. Ať už se jedná o rozhodnutí o poskytování obchodní úvěru nebo prodeji za hotové, či rozhodování komu daný úvěr poskytnout (na základě posouzení bonity klienta).

CÍL PRÁCE A METODIKA

CÍL PRÁCE

Cílem této práce je v teoretické části vymezit základní pojmy týkající se pohledávek po lhůtě splatnosti, jejich evidenci a účtování.

Cílem této bakalářské práce v praktické části je zjistit skutečný stav pohledávek po lhůtě splatnosti společnosti ZKL Náradí, a. s. Analyzovat způsob řešení těchto pohledávek, se zaměřením na využívání možnosti vytváření opravných položek k pohledávkám, případně možnosti účtování o odpisech pohledávek. Vyhodnotit zjištěný stav a doporučit možná zlepšení v této oblasti. V další části této práce je cílem shromáždit data potřebná k finanční analýze zaměřené na pohledávky. Utřídění těchto dat a následně analyzování ve vybraných oblastech.

METODIKA

Pro zpracování bakalářské práce jsem využila metod deskripce, interpretace, komparace a analýzy. První dvě metody jsem používala převážně v teoretické části. Metod komparace a analýzy je používáno v praktické části.

K vypracování teoretické části jsem si prostudovala odbornou literaturu se zaměřením na pojmy týkající se daného tématu. Všechny své zdroje pro vypracování této práce jsem uvedla v seznamu použitých zdrojů na konci této práce.

Materiály potřebné k vypracování praktické části jsem získala od zaměstnanců společnosti ZKL Náradí, a. s. a dále také z internetových stránek koncernu.

V práci jsem pro přehlednost jednotlivých informací používala grafy, obrázky a tabulky.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Charakteristika pohledávek a jejich členění

Ve 3. účtové třídě se zobrazuje převážná část zúčtovacích vztahů podniku k vnějšímu světu, které se projevují jako pohledávky a závazky. Podstatou vzniku obchodních pohledávek a závazků je časový nesoulad mezi okamžikem provedení výkonu (tj. dodávky výrobků, poskytnutí služeb) a okamžikem úhrady těchto výkonů.

Pohledávka je nárok účetní jednotky na úhradu peněžní částky od dlužníka.

Obchodní pohledávky lze členit podle těchto hledisek

- 1) podle doby splatnosti
 - a) krátkodobé – sjednaná doba splatnosti do 1 roku
 - b) dlouhodobé – nad 1 rok
- 2) podle místa vzniku
 - a) tuzemské
 - b) zahraniční
- 3) podle jednotlivých odběratelů – toto hledisko je zajišťováno v podobě tzv. saldokonta. Většinou se zřizuje pro každého věřitele a dlužníka samostatný analytický účet (konto), jehož zůstatek (saldo) udává výši pohledávky. Soubor těchto analytických účtů nazýváme saldokonto. ¹

Další možné členění pohledávek:

- 1) běžné – dlužník se nachází v příznivé finanční situaci a není pochybnost o včasném vyrovnání celé pohledávky,
- 2) sporné – dlužník nesouhlasí s určitou náležitostí pohledávky (částka, doba splatnosti, formální náležitosti apod.),
- 3) pochybné – pohledávka je po splatnosti, dlužník byl vyzván k úhradě (upomínky, soudní řízení, notářský zápis aj.), úplná nebo částečná úhrada pohledávky je možná a pravděpodobná,

¹ ŠTOHL, Pavel, KLIČKA, Vladislav. *Maturitní okruhy z účetnictví 2008 pro studenty OA a středních škol s výukou účetnictví.* s. 70-71

- 4) nedobytné – pohledávka má znaky nenávratnosti nebo je částečně návratná v malé hodnotě. Nedobytnou by měla být pohledávka vždy, pokud je dlužník v konkurzním nebo vyrovnávacím řízení.²

Příslušenstvím pohledávky jsou úroky, úroky z prodlení, poplatky z prodlení a náklady spojené s jejím uplatněním.³

1.2 Účetní a daňové aspekty pohledávek

1.2.1 Oceňování pohledávek⁴

Problematika oceňování pohledávek je upravena v § 25 ZoÚ. Zde je také vymezen okamžik ocenění pohledávky. Za tento okamžik se považuje vznik pohledávky.

Nejvíce problémů s oceňováním pohledávek v účetnictví přináší existence více variant, jak lze pohledávky oceňovat. Musí se také rozlišovat použité způsoby oceňování při běžných účtování daných položek oproti jejich oceňování v účetní závěrce, a to především v souvislosti s uplatněním zásady opatrnosti.

Pro ocenění pohledávek platí následující pravidla:

- při vzniku se oceňují jmenovitou hodnotou,
- při nabytí za úplatu nebo vkladem – pořizovací cenou,
- při vyjádření v cizí měně v přepočtu kurzem ČNB platným pro účetní jednotku (buď pevný, nebo denní kurz), a to ke dni uskutečnění účetního případu nebo ke dni, ke kterému se sestavuje účetní závěrka.

Pohledávky se oceňují třemi způsoby:

- 1) pořizovací cena – Touto cenou se oceňují pohledávky nabyté za úplatu nebo vkladem. Součástí pořizovací ceny jsou také přímé náklady, které s pořízením souvisejí, např. náklady na znalecké ocenění, odměny právníkům, provize, atd.
- 2) jmenovitá hodnota – Pohledávky oceníme jmenovitou hodnotou v době jejich vzniku.

² BAŘINOVÁ, Dagmar, VOZŇÁKOVÁ, Iveta. *Pohledávky – právně, daňově, účetně*. s. 71

³ ÚZ: *Občanský zákoník*. Ostrava: Sagit, 2009. 288 s. ISBN 978-80-7208-766-2. § 121, odst. 3

⁴ BAŘINOVÁ, Dagmar, VOZŇÁKOVÁ, Iveta. *Pohledávky – právně, daňově, účetně*. s. 72

- 3) reálná hodnota – Oceňování touto hodnotou je upraveno v § 27 ZoÚ. Jedná se o zvláštní režim oceňování pohledávek ke dni roční účetní závěrky. Reálná hodnota je definována v mezinárodních účetních standardech IAS jako částka, za kterou by se pohledávka mohla prodat mezi znalými a ochotnými stranami při transakcích za obvyklých podmínek.

1.2.2 Účtování pohledávek

Pohledávky se účtují na příslušné syntetické a analytické účty podle dohodnuté (stanovené) doby splatnosti počítané ode dne vzniku předmětného vztahu (splněné dodávky, den poskytnutí půjčky či zálohy apod.). Vyúčtované dlouhodobé pohledávky, u kterých v průběhu účetního, resp. účetních období faktická doba splatnosti klesne pod 365 dní, se nepřeučtovávají na účty krátkodobých pohledávek, nýbrž až do doby jejich zaplacení, postoupení či odpisu zůstávají vyúčtované na účtech dlouhodobých pohledávek.⁵

Pohledávky v účetnictví evidujeme na účtech 3 účtové třídy – Zúčtovací vztahy. A to konkrétně v těchto účetních skupinách:

- 31 – Pohledávky (krátkodobé i dlouhodobé)
- 33 – Zúčtování se zaměstnanci a institucemi
- 35 – Pohledávky za společníky, za účastníky sdružení a za členy družstva
- 37 – Jiné pohledávky
- 38 – Přejícné účty aktiv a pasiv
- 39 – Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zaúčtování

Výjimku tvoří jen pohledávky vyplývající z pořízení dlouhodobého majetku a poskytnutých půjček. Na účet 050 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný nebo hmotný majetek účtujeme pohledávky za dodavatelem, který bude uskutečňovat dodávku investic, a účty 066 – Půjčky podnikům ve skupině a 067 – Ostatní půjčky představují dlouhodobé pohledávky za osobou, které byla dlouhodobá půjčka poskytnuta.⁶

⁵ RYNEŠ, Petr. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka 2010*. s.150 - 151

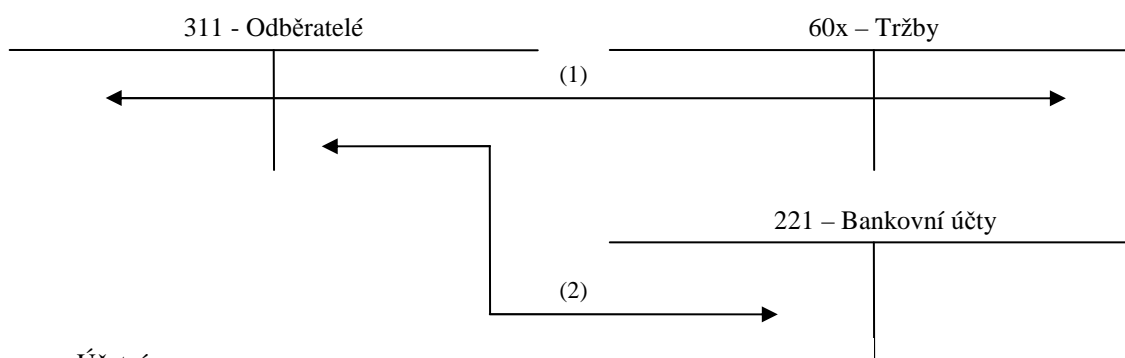
⁶ MRKOSOVÁ, Jitka. *Účetnictví 2009*. s. 162

1.2.2.1 Pohledávky v účtové skupině 31

Účet 311 – Odběratelé

Pohledávky za odběrateli jsou základním druhem pohledávek z obchodních vztahů, které vznikají při realizaci výkonů (výrobků, zboží, služeb) odběrateli na fakturu.

Obr. č. 1 Schéma účtování pohledávek za odběrateli

Účetní operace:

- (1) Zaúčtování faktury za odběratelem
- (2) VBÚ – úhrada od odběratele

Zdroj: Práce autora

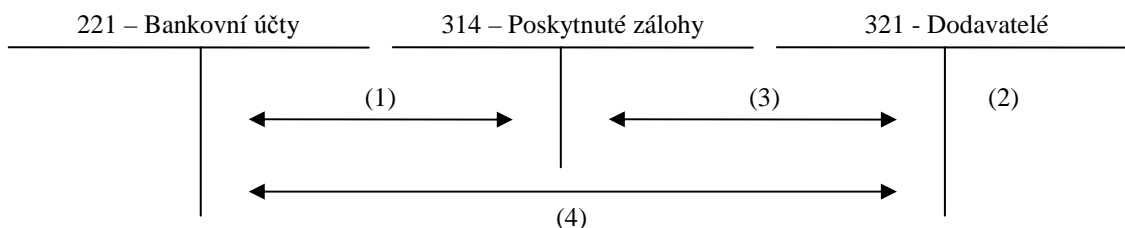
Účet 313 – Pohledávky za eskontované cenné papíry

Potřebuje-li majitel směnky získat peněžní prostředky dříve, než je datum splatnosti směnky může postoupit směnku bance k eskontu. V okamžiku, kdy věřitel postoupí směnku bance k eskontu, se hodnota účtu 256 – Dluhové cenné papíry se splatností do jednoho roku držené do splatnosti přeúčtuje na účet 313 - Pohledávky za eskontované cenné papíry.

Účet 314 – Poskytnuté provozní zálohy

Jako pohledávky sledujeme poskytnuté zálohy dodavatelům před uskutečněním dodávky provozního charakteru, tj. zálohy na dodávku materiálu, zboží či služeb, které evidujeme na účtu 314 – Poskytnuté zálohy. Po uskutečnění dodávky zálohu přeúčtujeme na závazkový účet (např. 321 – Dodavatelé), kde také celý závazek vyrovnáme. Způsob účtování však závisí na tom, zda účetní jednotka, která poskytla zálohu, je či není plátcem DPH. Je-li účetní jednotka plátcem DPH a poskytnutá záloha i zdanitelné plnění se uskuteční ve stejném měsíci, účtování bude probíhat: poskytnutí zálohy – předkontace 314/221, faktura od dodavatele např. 518/321, DPH 343/321. Vyúčtování poskytnuté zálohy se zaúčtuje 321/314 a případný rozdíl se uhradí dle předkontace 321/221.

Obr. č. 2 Schéma účtování poskytnuté zálohy u neplátce DPH

Účetní operace:

- (1) Zaplacená záloha dodavateli
- (2) Faktura od dodavatele
- (3) Zúčtování (zrušení) zálohy s fakturou
- (4) Doplatek rozdílu mezi zálohou a fakturou

Zdroj: Práce autora

Účet 315 – Ostatní pohledávky

Ostatní pohledávky z obchodního styku zaúčtujeme na účet 315 – Ostatní pohledávky. Jedná se hlavně o pohledávky v souvislosti s účtováním reklamačních nároků vůči dodavateli či vyjádření pohledávky u leasingu.

1.2.2.2 Pohledávky v účtové skupině 33

Účet 335 – Pohledávky za zaměstnanci

Pohledávky za zaměstnanci se používají k vyúčtování různých záloh vyplacených zaměstnancům, např. na pracovní cestu nebo nákup za hotové.

1.2.2.3 Pohledávky v účtové skupině 35

Účet 351 – Pohledávky k podnikům ve skupině

Na účtu 351 – Pohledávky k podnikům ve skupině zachycujeme pohledávky, které vyplývají z krátkodobých půjček mezi podniky tvořícími skupinu. Jako je např. holding či koncern.

Účet 353 – Pohledávky za upsaný základní kapitál

Jedná se o účet, kde se evidují pohledávky za upisovateli – akcionáři, společníky či členy družstva. Účet vyjadřuje pohledávku za společníky ve výši upsaných, ale dosud nesplacených vkladů.

Účet 354 – Pohledávky za společníky při úhradě ztráty

Účet 354 – Pohledávky za společníky při úhradě ztráty představuje krátkodobé pohledávky za společníky při předepsané úhradě ztráty, a to souvztažně k účtu 596 – Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům, popř. k účtu 431 – Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení.

Účet 355 – Ostatní pohledávky za společníky

Na tomto účtu se zachycují krátkodobé pohledávky vyplývající z půjček společníkům nebo úroky z prodlení při opožděném splacení peněžitého vkladu společníka.

Účet 358 – Pohledávky k účastníkům sdružení

Účtují se zde pohledávky k účastníkům sdružení, které není právnickou osobou. Jsou to fyzické osoby, které jsou podnikateli bez právní subjektivity. Účastníci sdružení se podle smlouvy o sdružení dělí o výnosy a náklady a předkládají samostatně daňové přiznání.

1.2.2.4 Pohledávky v účtové skupině 37

V této účtové skupině se také nacházejí účty týkající se pohledávek, jako je např. účet 371 – Pohledávky z prodeje podniku, 373 – Pohledávky a závazky z pevných termínových operací a jiné. Tyto účty používají účetní jednotky zřídka. Je zde ale jedna výjimka.

Účet 378 – Jiné pohledávky

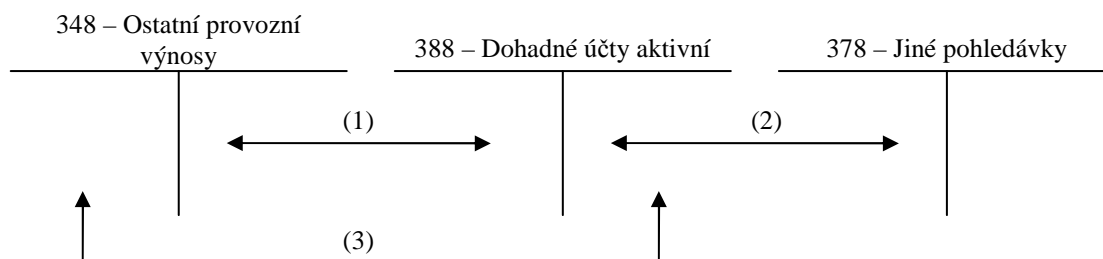
Účet 378 – Jiné pohledávky je v praxi velmi využíván. Účtují se na něm pohledávky, které nebylo možno zaúčtovat na jiný samostatný účet, protože neodpovídají jejich náplni. Účtuje se zde např. pohledávka za pojišťovnou z titulu náhrady škody.

1.2.2.5 Dohadné položky aktivní

Dohadnými položkami aktivními jsou především pohledávky, u nichž neznáme přesnou částku, ale výnos z nich patří do běžného období. Např. vzniklá škoda a dosud pojišťovnou nevyúčtovaná výše náhrady, výnosové úroky, odhad částek za pronájem licencí nebo jiných majetkových práv. Tyto odhadnuté částky se zaúčtují na účet 388 – Dohadné účty aktivní se souvztažným zápisem ve prospěch příslušného účtu výnosů.

V příštím účetním období po obdržení příslušného dokladu s vyúčtovanou částkou se zruší dohadná položka a částka se zaúčtuje na příslušný účet pohledávek.⁷

Obr. č. 3 Schéma účtování o dohadných položkách aktivních

Účetní operace:

- (1) Nárok na náhradu od pojišťovny za vzniklou škodu, která nebyla do konce roku pojišťovnou vyúčtována
- (2) Příští účetní období – pojišťovna vyúčtovala skutečnou výši pohledávky
- (3) Zúčtování rozdílu mezi dohadnou položkou a náhradou od pojišťovny

Zdroj: Práce autora

1.2.3 Pohledávky v cizí měně a kurzové rozdíly

Při navázání zúčtovacího vztahu s odběratelem ze zahraničí, pohledávky bývají většinou vyjádřeny v cizích měnách. Zákon o účetnictví však vyžaduje účtování při těchto účetních případech jak v českých korunách, tak i v zahraničních měnách.

Pro přepočtení pohledávek v cizích měnách se může účetní jednotka rozhodnout mezi dvěma způsoby přepočtů:

- a) denní kurz ČNB – vždy ke dni uskutečnění účetního případu
- b) pevný kurz – účetní jednotka si ho stanovuje k určitému datu po určité vymezené období. Tuto problematiku ošetřuje účetní jednotka ve vnitřní směrnici.

Pro potřeby oceňování pohledávek vyjádřených v cizí měně lze za okamžik uskutečnění účetního případu považovat u dodavatele den vystavení faktury nebo obdobného dokladu.

U pohledávek v cizích měnách vznikají v důsledku změny kurzy české koruny k jiným měnám kurzové rozdíly. Podle charakteru kurzového rozdílu se účtuje vzniklý kurzový

⁷ MRKOSOVÁ, Jitka. *Účetnictví 2009..* s. 163 - 182

rozdíl buď do finančních nákladů, konkrétně na účet 563 – Kurzové ztráty, nebo do finančních výnosů na účet 663 – Kurzové zisky. Tyto kurzové rozdíly ovlivňují hospodářský výsledek a jsou daňově účinné.

1.2.4 Inventarizace pohledávek

Pohledávky stejně jako ostatní druhy majetku podléhají inventarizaci, jejímž účelem je zjistit:

c) zda stav pohledávek v účetnictví odpovídá skutečnému stavu

Porovnání účetního stavu se skutečným stavem se provádí dokladovou inventurou. Účetní jednotka musí dále sestavit inventurní soupis ke každému analytickému účtu pohledávek.

b) zda reálná hodnota pohledávek není nižší než, než je jejich účetní hodnota

Porovnání reálné hodnoty pohledávek s jejich účetní hodnotou se provádí povětšinou ve vztahu ke splatnosti pohledávek (u pohledávek po lhůtě splatnosti se posuzuje doba, která uplynula od této splatnosti). Výše rizika nesplacení pohledávky se vyjadřuje opravnou položkou k pohledávkám.⁸

V podrobnostech se při inventuře pohledávek zejména prověřuje:

- zda jsou jednotlivé pohledávky podloženy kopiemi vydaných faktur nebo jinými předepsanými doklady,
- zda k pohledávkám nezaplaceným ve lhůtě splatnosti jsou přiloženy doklady pro jejich vymáhání (upomínky, pokusy o smír),
- zda mezi pohledávkami nejsou pohledávky promlčené, popř. jiné, které je třeba navrhnout k odpisu,
- zda u pohledávek odepsaných pro přechodnou nedobytnost nebo neprůkaznost (sledovaných na podrozvahovém účtu) tyto okolnosti dosud trvají,
- zda u pohledávek z mank a škod byla učiněna opatření k jejich vymáhání.

Výsledkem inventarizace může být:

- manko – skutečný stav majetku je nižší než údaje v účetnictví
- přebytek – skutečný stav majetku je vyšší než údaje v účetnictví

⁸ ŠTOHL, Pavel, KLIČKA, Vladislav. *Maturitní okruhy z účetnictví 2008 pro studenty OA a středních škol s výukou účetnictví*. s. 76

- žádoucí stav – skutečný stav majetku je roven údajům v účetnictví

Výsledky inventarizace pohledávek je třeba zapsat do inventurních soupisů formou jednotlivých položek; tento rozpis by měl kromě jiných popisných údajů jako označení účtu apod. obsahovat zejména:

- název dlužníka-věřitele,
- datum vzniku pohledávky a číslo příslušného dokladu (faktury)
- částku
- datum poslední upomínky.

Případy sporných pohledávek (u nichž nebylo dosud zahájeno soudní řízení), pohledávek nedobytných a neprůkazných je vhodné zapsat jednotlivě v samostatném inventurním soupisu s uvedením:

- adresy dlužníka nebo věřitele, částky pohledávky
- z jakého důvodu, kdy a na podkladě jakého dokladu pohledávka vznikla
- důvodu, proč stav podle evidence neodpovídá skutečnému stavu
- návrhu na výši opravné položky dle jednotlivých pohledávek či návrhu na jejich vypořádání (odepsání).⁹

1.2.5 Vykazování v rozvaze a výkazu zisku a ztráty

1.2.5.1 Rozvaha

Zákon o účetnictví ukládá podnikatelským subjektům, aby prokazovaly stav svého majetku, kapitálu a závazků v přehledné tabulce – rozvaze. Rozvaha je jeden z nejdůležitějších účetních výkazů, který má předepsanou formu a musí jej sestavovat všechny subjekty, jež vedou účetnictví.

V rozvaze se pohledávky vykazují jako dlouhodobé a krátkodobé, a nalezneme je v oddílu C – Oběžná aktiva, konkrétně dlouhodobé pohledávky v oddílu C.II. a krátkodobé pohledávky v oddílu C.III. Je-li u účtu uvedeno AÚ, podnik musí ten konkrétní účet členit analytikou. Některé účty jsou upraveny o účty, které představují korekci jejich brutto hodnoty. Jedná se o účty opravných položek.

⁹ SCHIFFER Vladimír. *Inventarizace majetku a závazků v praxi podnikatelů*. s 141- 143

Tab. č. 1 Vykazování pohledávek v rozvaze

Označení řádku výkaz	Obsah položky (způsob výpočtu)	Přirazený účet	Přirazený účet
		Brutto	Korekce
C	Oběžná aktiva [C.I. + C.II. ++ C.III. + C.IV.]		
C.II.	Dlouhodobé pohledávky [□ C.II.1. až C.II.8.]		
C.II.1.	Pohledávky z obchodních vztahů	311AÚ, 313AÚ, 315AÚ	(-)391AÚ
2.	Pohledávky - ovládající a řídicí osoba	351AÚ	(-)391AÚ
3.	Pohledávky - podstatný vliv	352AÚ	(-)391AÚ
4.	Pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení	354AÚ, 355AÚ, 358AÚ	(-)391AÚ
5.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy	314AÚ	(-)391AÚ
6.	Dohadné účty aktivní	388AÚ	
7.	Jiné pohledávky	335AÚ, 371AÚ, 373AÚ, 374AÚ, 375AÚ, 376AÚ, 378AÚ	(-)391AÚ
8.	Odložená daňová pohledávka	481AÚ	
C.III.	Krátkodobé pohledávky [□ C.III.1. až C.III.9.]		
C.III.1.	Pohledávky z obchodních vztahů	311AÚ, 313AÚ, 315AÚ	(-)391AÚ
2.	Pohledávky - ovládající a řídicí osoba	351AÚ	(-)391AÚ
3.	Pohledávky - podstatný vliv	352AÚ	(-)391AÚ
4.	Pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení	354AÚ, 355AÚ, 358AÚ, 398AÚ	(-)391AÚ
5.	Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	336	(-)391AÚ
6.	Stát - daňové pohledávky	341, 342, 343, 345	(-)391AÚ
7.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	314AÚ	(-)391
8.	Dohadné účty aktivní	388AÚ	
9.	Jiné pohledávky	335AÚ, 371AÚ, 373AÚ, 374AÚ, 375AÚ, 376AÚ, 378AÚ	(-)391AÚ

Zdroj: Práce autora, na základě vyhlášky č. 500/2002 Sb.

1.2.5.2 Výkaz zisku a ztráty

Výkaz zisku a ztráty obsahuje výnosy v uspořádání podle jednotlivých zdrojů, ze kterých vznikly, a náklady v druhovém a účelovém uspořádání. Uvedené mezisoučty rozdělují hospodářský výsledek na provozní, finanční a mimořádný.

Operace, které se promítají do výkazu zisku a ztráty a týkají se pohledávek, jsou opravné položky k pohledávkám a odpis pohledávek. Účty uvedené na příslušném řádku, které jsou v závorce, patří na příslušný řádek výkazu, avšak netýkají se pohledávek.

Tab. č. 2 *Tvorba a zúčtování opravných položek*

Označení řádku výkaz	Obsah položky [způsob výpočtu]	Přiřazený účet
G.	Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období	558, 559, (552, 554, 555)
M.	Změna stavu rezerv a opravných položek ve finanční oblasti	579 (574)
R.	Mimořádné náklady	589 (581, 582, 584, 588)

Zdroj: Práce autora

V následující tabulce je zobrazena část výkazu zisku a ztráty týkající se odpisu pohledávek.

Tab. č. 3 *Odpis pohledávek*

Označení řádku výkaz	Obsah položky [způsob výpočtu]	Přiřazený účet
IV.	Ostatní provozní výnosy	646, (644, 648)
H.	Ostatní provozní náklady	546, (543, 544, 545, 548, 549)

Zdroj: Práce autora

1.3 Pohledávky po lhůtě splatnosti

1.3.1 Opravné položky k pohledávkám

Úkolem opravných položek je upravit ocenění příslušného majetku v případě, že se při jeho inventarizaci prokáže, že tržní cena tohoto majetku je přechodně nižší než je cena, v níž je majetek zachycen v účetnictví. Nižším oceněním aktiv se snižuje výše vykázaného výsledku hospodaření a zvyšuje se zároveň věrohodnost účetních informací předkládaných v účetních výkazech.¹⁰

Dle Českého účetního standardu č. 005 se opravné položky k pohledávkám vytvářejí k pohledávkám za dlužníky v konkursním řízení a vyrovnacím řízení a k nepromlčeným pohledávkám, které jsou zúčtovány v účetnictví a jsou splatné po 31.12.1994, a to ve výši

¹⁰ ŠTOHL, Pavel, KLIČKA, Vladislav. *Maturitní okruhy z účetnictví 2008 pro studenty OA a středních škol s výukou účetnictví*. s. 75

stanovené zvláštním právním předpisem a popřípadě i ve výši přesahující zvláštním právním předpisem stanovenou tvorbu.¹¹

Opravné položky nelze tvořit k pohledávkám vzniklým z titulu cenných papírů a ostatních investičních nástrojů, úvěrů, půjček, ručení, záloh, plnění ve prospěch vlastního kapitálu, úhrady ztráty, smluvních pokut a úroků z prodlení, poplatků z prodlení, penále a jiných sankcí ze závazkových vztahů k pohledávkám nabytým bezúplatně a k souboru pohledávek.¹²

U opravných položek se musí rozlišovat účetní a daňové hledisko (tzn. mezi reálným oceněním pohledávek a jejich daňovou účinností). Daňovou účinnost opravných položek řeší Zákon o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, proto se nazývají zákonnými opravnými položkami.

1.3.1.1 Účetní opravné položky k pohledávkám

Způsob a výše tvorby účetních opravných položek k pohledávkám nejsou závazně upraveny žádným účetním předpisem a postup se ponechává plně v kompetenci účetní jednotky a návazně na to i na posouzení auditora. Vždy se však musí respektovat podmínka, že opravná položka může být vytvořena pouze do výše pohledávky a opravná položka podléhá inventarizaci. V praxi se používají různé systémy vyčíslování opravných položek k pohledávkám, které jsou však obvykle založeny na testování pohledávek z hlediska doby po splatnosti, např.:

- pohledávky 180 až 365 dní po lhůtě splatnosti ⇒ 50 % opravná položka
- pohledávky více jak 365 dní po lhůtě splatnosti ⇒ 100 % opravná položka.

K některým pohledávkám je možno přistupovat individuálně a odhadnout jejich reálnou hodnotu i podle jiných kritérií než pouze podle doby po splatnosti, např. podle stavu soudního řízení, podle ekonomického stavu dlužníka, podle právních stanovisek advokátních kanceláří atd.¹³

¹¹ ÚZ: *České účetní standardy*. Ostrava: Sagit, 2010. 192 s. ISBN 978-80-7208-839-3. č.005 - 4.4.2

¹² TPA Horwath Notia Audit, *Podvojně účetnictví 2009*. s 197

¹³ RYNEŠ, Petr. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka 2010*. s. 156

1.3.1.2 Zákonné opravné položky k pohledávkám

Tvorba zákonných opravných položky se řídí zákonem č. 593/1992, o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Zákonné opravné položky lze vytvářet:

- a. k pohledávkám za dlužníky v konkurzním a v rovnacím řízení (ZoR § 8) – tyto opravné položky se mohou vytvořit jednorázově ve výši 100% hodnoty neuhrazené pohledávky
- b. k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31.12.1994 (ZoR § 8a)

Podle § 8a Zákona o rezervách se tyto pohledávky dělí na dvě skupiny:

- i. pohledávky do rozvahové hodnoty v okamžiku vzniku do 200 000 Kč – zde platí možnost vytvořit zákonnou opravnou položku až do výše 20 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky bez podání žaloby na dlužníka, když od konce sjednané lhůty splatnosti pohledávky uplynulo více než 6 měsíců. Vyšší opravné položky mohou být tvořeny, pokud uplyne delší lhůta od splatnosti a je zahájeno soudní řízení.
- ii. pohledávky v rozvahové hodnotě nad 200 000 Kč – zde již pro tvorbu zákonné opravné položky ve výši 20 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky musí být zahájeno soudní, správní nebo rozhodčí řízení.

Vyšší tvorba opravných položek pro obě dvě skupiny nepromlčených pohledávek je pak možná při probíhajícím soudním řízení, jehož se poplatník řádně a včas účastní.

Tab. č. 4 Zákonné opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. 12. 1994

Počet měsíců po splatnosti	Výše opravné položky
Více než 12 měsíců	33 % z neuhrazené hodnoty pohledávky
Více než 18 měsíců	50 % z neuhrazené hodnoty pohledávky
Více než 24 měsíců	66 % z neuhrazené hodnoty pohledávky
Více než 30 měsíců	80 % z neuhrazené hodnoty pohledávky
Více než 36 měsíců	100 % z neuhrazené hodnoty pohledávky

Zdroj: Práce autora, na základě Zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

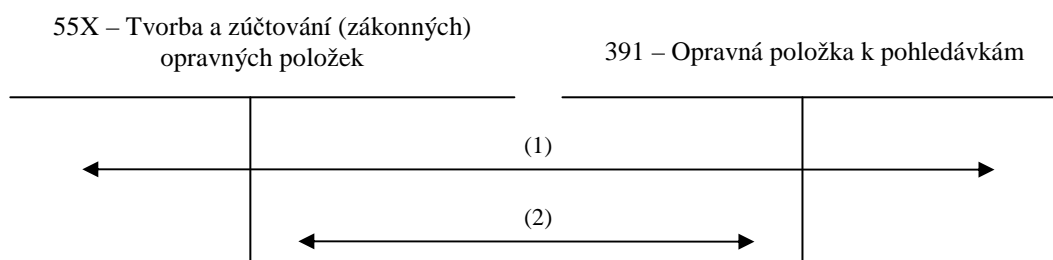
- c. lze také vytvořit 100% opravnou položku také k pohledávkám, u kterých od konce sjednané lhůty splatnosti uplynulo nejméně 12 měsíců a jejich celková výše

bez příslušenství vůči jednomu dlužníkovi nepřesáhne za zdaňovací období částku 30 000 Kč. O pohledávce, k níž byla vytvořena tato opravná položka, je poplatník povinen vést samostatnou evidenci (ZoR § 8c).

Opravná položka k pohledávkám se účtuje do nákladů. Pokud je tvořena v souladu se ZoR, pak na účet 558 – Tvorba a zúčtování zákonných opravných položek (daňový náklad), v ostatních případech na účet 559 – Tvorba a zúčtování opravných položek (nedaňový náklad). Pro opravné položky je vymezena účtová skupina 39 (účet 391 – Opravná položka k pohledávkám).

Pokud pomine riziko spojené se zaplacením pohledávky nebo pohledávka odepíše jako nedobytná, zruší se opravná položka k pohledávkám jako snížení nákladů na výše uvedených účtech.¹⁴

Obr. č. 4 Schéma účtování opravných položek¹⁵

Účetní operace:

- (1) Tvorba opravné položky při přechodném snížení ocenění pohledávky
- (2) Zrušení opravné položky

1.3.2 Odpis pohledávek

Odepisují se ty pohledávky, které jsou prokazatelně nedobytné a jedná se o trvalé snížení hodnoty pohledávky. Při stoprocentním odpisu dochází k vyřazení pohledávky z majetku.

Při odpisování se musí rozlišovat účetní a daňové hledisko:

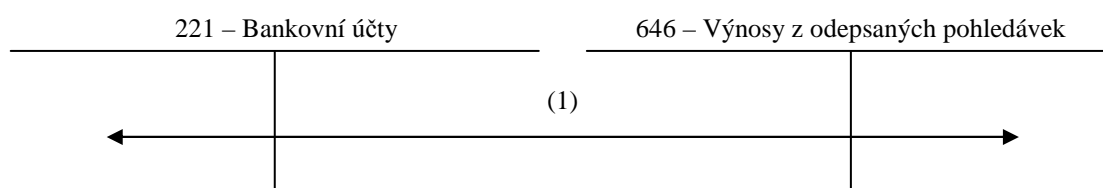
- a) účetní hledisko – lze odpisovat podle reálné míry nedobytnosti. V účetnictví může například nastat odpis pohledávky, kdy účetní jednotka upustí od vymáhání

¹⁴ ŠTOHL, Pavel, KLIČKA, Vladislav. *Maturitní okruhy z účetnictví 2008 pro studenty OA a středních škol s výukou účetnictví.* s. 75

¹⁵ SEDLÁČEK, Jaroslav, a kol. *Základy finančního účetnictví.* s. 221

pohledávky v případě, kdy je zřejmé, že by náklady na vymáhání přesáhly výtěžek (tzn. účetní odpis bude proveden, ale z daňového hlediska nebude účinný – proto bude připočitatelná položka zvyšující základ daně v daňovém přiznání). V případě neočekávané úhrady již takto odepsané pohledávky bude výnos zachycen na účtu 646 – Výnosy z odepsaných pohledávek (příp. na účet 688 – Ostatní mimořádné výnosy) a nebude zahrnut do daňově účinných nákladů.

Obr. č. 5 Schéma účtování uhrazení odepsaných pohledávek¹⁶

Účetní operace:

(1) Úhrada pohledávky, která byla v minulosti odepsána na vrub nákladů

- b) daňové hledisko – vychází ze zákona o dani z příjmů (§ 24/2/y), který stanoví, v jakých případech lze jednorázově do daňových nákladů zahrnout pohledávku za dlužníkem.¹⁷

Jednorázový odpis pohledávek:

Jednorázový odpis pohledávek do daňově uznaných nákladů upravuje § 24 odst. 2 písm. y) Zákona o daních z příjmů. Poplatník (účetní jednotka) účtující v účetnictví může odepsat jednorázově do nákladů jmenovitou hodnotu pohledávky nebo pořizovací cenu pohledávky nabyté postoupením, vkladem a při přeměně společnosti za dlužníkem:

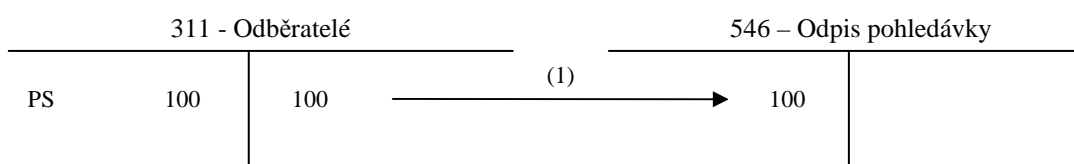
- 2) u něhož soud zrušil konkurs proto, že majetek dlužníka je zcela nepostačující, a pohledávka byla poplatníkem přihlášena u insolventního soudu a měla být vypořádána z majetkové podstaty,
- 3) který je v úpadku nebo jemuž úpadek hrozí na základě výsledků insolventního řízení,
- 4) který zemřel, a pohledávka nemohla být uspokojena ani vymáháním na dědicích dlužníka,

¹⁶ JINDRÁK, Jaroslav. *Sbírka souvztáženosti k účtům směrné účtové osnovy*. s 262

¹⁷ ŠTOHL, Pavel. *Učebnice účetnictví 2010 – 2. díl.* s. 136

- 5) který byl právnickou osobou a zanikl bez právního nástupce a věřitel nebyl s původním dlužníkem spojenou osobou (ZDP § 23 odst. 7),
- 6) na jeho majetek, ke kterému se daná pohledávka váže, je uplatňována veřejná dražba, a to na základě výsledků této dražby,
- 7) jehož majetek, ke kterému se daná pohledávka váže, je postižen exekucí, a to na základě výsledků provedení této exekuce.¹⁸

Obr. č. 6 Schéma účtování odpisu pohledávky

Účtování:

(1) Odpis plné hodnoty pohledávky

Zdroj: Práce autora

Daňový odpis pohledávek musí být účetní jednotka schopna doložit průkaznými doklady, kterými jsou:

- usnesení soudu o zrušení nebo zamítnutí konkurzu,
- usnesení soudu ke konkurznímu nebo vyrovnacímu řízení,
- výpis z matriky zemřelých, rozhodnutí soudu o dědictví, doklady o vymáhání pohledávky na dědicích,
- doklady o výmazu právnické osoby z obchodního rejstříku,
- doklady o výsledku veřejné dražby,
- doklady o výsledku exekuce.

Zároveň den nabytí právní moc uvedených dokladů je den, kdy může účetní jednotka odpis pohledávky zaúčtovat.¹⁹

¹⁸ MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2010*. s. 34

¹⁹ BAŘINOVÁ, Dagmar, VOZŇÁKOVÁ, Iveta. *Pohledávky – právně, daňově, účetně*. s. 79

1.4 Možnosti zajištění pohledávek po lhůtě splatnosti

Účetní jednotka se může rozhodnout mezi dvěma hlavními možnostmi, jak zajistit své pohledávky po lhůtě splatnosti. Jedna z cest je mimosoudní, druhá zase soudní cestou. Každá z cest má své výhody i nevýhody.

1.4.1 Možnosti zajištění pohledávek po splatnosti mimosoudní cestou

Účetní jednotka si může v dnešní době vybrat z větší škály možností zajištění svých pohledávek po lhůtě splatnosti tak, aby nemusela využívat soudní řízení. Patří sem například:

- a) inkasní kanceláře – náklady vzniklé při zapojení inkasní kanceláře jsou podloženy daňovým dokladem, tedy jsou daňově uznatelným nákladem.
- b) uznání závazku – je nejsnadnější způsob, jakým věřitel právně zajistí svou pohledávku. Podstata spočívá v prohlášení dlužníka, kterým potvrzuje věřiteli, že svůj závazek uznává. Uznání závazku může obsahovat také platební kalendář.
- c) notářský zápis – zajišťuje právní uznání dluhu. V případě nezaplacení dlužníkem je věřiteli umožněno vedení exekuce proti dlužníkovi na základě žádosti věřitele již bez další žaloby. Notářský zápis neopravňuje k uplatnění zákonných opravných položek pohledávek podle § 8 písm. a) odst. 2 zákona č. 593/1922 Sb., o rezervách ve znění pozdějších předpisů.
- d) zajištění pohledávky exekučním zápisem – exekuční zápis je obdobou notářského zápisu. V případě, že dlužník svou povinnost obsaženou v exekutorském zápisu ve stanovené lhůtě nesplní, lze vést vůči němu exekuci.
- e) zápočet pohledávek – jde o uzavření dohody o vzájemném vyrovnání pohledávek a závazků (zápočet). Je však nutné, aby pohledávky a závazky měli veškeré nutné náležitosti a zda odpovídají požadavkům pro zápočet. Zákaz kompenzace se vztahuje bez výjimky na pohledávky za upsaný vlastní kapitál účtovaných na účtu 353.
- f) postoupení pohledávek – jde o druh změny závazku, při kterém dochází ke změně v osobě věřitele.
- g) rozhodčí řízení – spočívá v dohodě obou stran na svěřeni práva rozhodovat o svých sporech neutrální třetí straně, která po provedeném řízení vydá závazné a vykonatelské rozhodnutí. Výhoda rozhodčího řízení spočívá v jeho rychlosti. Nevýhodou je, že pokud řízení skončí vynesemím rozhodčího nálezu, neexistuje opravný prostředek (např. odvolání). Sporné strany se však mohou dohodnout o přezkoumání rozhodčího nálezu.

- h) mediační řízení – mediacce je dobrovolný postup stran a vychází z jejich přání ukončit spor. Výsledkem je smlouva, jejíž znění lze vymáhat.

1.4.2 Zajištění pohledávek po lhůtě splatnosti soudní cestou

Společnost se může také rozhodnout řešit své pohledávky po lhůtě splatnosti soudní cestou. Účetní jednotka si může vybrat tato řešení:

a) soudní řízení

Řízení před soudy se zahajuje na základě žaloby. V žádosti by mělo být uvedeno mj. obchodní firma, místo podnikání, IČ dlužníka (popř. rodné číslo), částka, která má být u soudu uplatněna. Soudní řízení je vždy ukončeno jedním ze tří rozhodnutí

- rozsudek, kterým soud rozhoduje ve věci samé (lze podat odvolání)
- usnesení, jímž soud rozhoduje ve všech případech (někdy se nelze odvolat)
- platebním rozkazem.

b) insolvenční řízení

c) exekuční řízení²⁰

²⁰ BAŘINOVÁ, Dagmar, VOZŇÁKOVÁ, Iveta. *Pohledávky – právně, daňově, účetně*. str. 46 - 70

2 PRAKTICKÁ ČÁST

2.1 Společnost ZKL Nářadí, a. s.

2.1.1 Základní informace

Obchodní jméno:	ZKL Nářadí, a. s.
Sídlo:	Osvobozená 215 431 51 KLÁŠTEREC NAD OHŘÍ
Právní forma:	akciová společnost
Forma:	dceřiná společnost
Identifikační číslo:	254 00 240
Základní kapitál:	16 446 000 Kč (16 446 ks akcií na jméno ve jmenovité hodnotě 1 000Kč, podoba akcií – listinná, druh - kmenové)
Datum zápisu do obchodního rejstříku:	1. dubna 1999
Předmět činnosti:	nástrojařství specializovaný maloobchod velkoobchod

Obr. č. 7 Logo společnosti

Zdroj: ZKL Nářadí, a. s.

2.1.2 Koncern ZKL Group

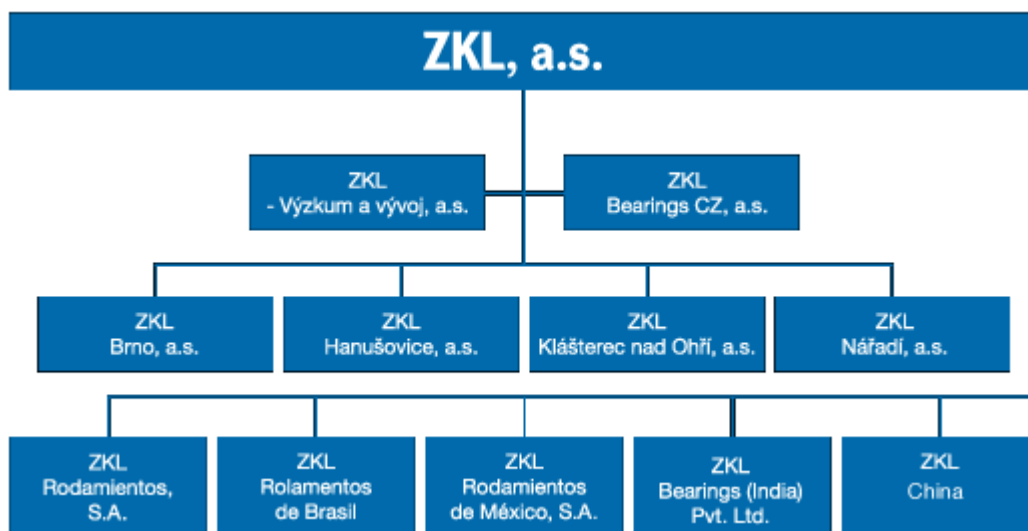
Koncern ZKL, Brno, je tradiční český výrobce valivých ložisek a největší výrobce speciálních a technologických ložisek ve střední Evropě. Zaměřuje se na průmyslová odvětví, která vyžadují přesnost a vysokou spolehlivost provozu valivých ložisek ve strojírenských zařízeních.

Akciová společnost ZKL, integruje české ložiskové výrobce vyrábějící ložiska pod ochrannou známkou ZKL. Byla založena v roce 1999 jako čistě česká soukromá společnost integrující tři výrobní podniky a to společnost ZKL Brno, a. s., společnost ZKL Klášterec nad Ohří, a. s. a společnost ZKL Hanušovice, a. s., dále pak specializované společnosti ZKL Výzkum a vývoj, a. s. a ZKL Bearings CZ, a. s. Výroba každé z těchto společností má svou hlubokou historii.

2.1.3 Struktura koncernu ZKL

Mateřskou společností koncernu je společnost ZKL, a. s., která stanovuje koncepcce společností v oblasti inovací, výroby a financování investic.

Obr. č. 8 *Struktura koncernu ZKL, a. s.*

Zdroj: ZKL, a. s.

2.1.4 Historie společnosti ZKL Náradí, a. s.

Společnost ZKL Náradí, a. s. byla založena v dubnu roku 1999 v Klášterci nad Ohří. Již v této době bylo jasné, že stěžejním předmětem činnosti této společnosti bude konstrukce a výroba nástrojů a náradí pro třískové obrábění na speciálních strojích, lisovací nástroje a nástroje na výrobu komponentů pro automobilový průmysl.

Během let si společnost vybuodovala solidní postavení na trhu a má stálé odběratele pro své zboží. V současné době společnost nadále pokračuje ve své vizi vyrábět kvalitní zboží na základě svých zkušeností a dlouhodobé historie společnosti.

2.1.5 Organizační struktura společnosti ZKL Náradí, a. s.

Společnost ZKL Náradí je společností akciovou, tudíž jako taková má své orgány následující: Představenstvo, Valnou hromadu a dozorčí radu.

Představenstvo společnost tvoří 3 lidé. Předseda představenstva je Ing. Jan Otoupalík. Místopředsedou představenstva je Michal Baláček, který je zároveň výkonným ředitelem společnosti. A dalším členem představenstva je Ing. Zoltán Szivanión.

Kontrolním orgánem společnosti je dozorčí rada, kterou tvoří ve společnosti 3 lidé.

Příloha č. 1 tvoří organizační schéma společnosti ZKL Náradí, a. s.

2.1.6 Předmět činnosti

Předmětem společnosti je nástrojařství, specializovaný maloobchod a velkoobchod. Nabízí také kompletní práce a služby. Jako např. :

- konstrukce náradí a nástrojů na obrábění
- konstrukce postupových lisovacích nástrojů – konstrukce upínačů, nožů, měřicích přípravků, podavačů, upínacích a podávacích kleštín – konstrukce forem pro lisování z plastů – výroba lisovacího náradí včetně postupových lisovacích nástrojů – výroba lisovacího a speciálního náradí na výrobu kuliček, šroubů – výroba forem pro výrobu z plastů – výroba kotoučových nožů, stopkových nožů, nožů s TK plátky, upínačů, měřidel, diamantových řezných nástrojů – výroba strojních dílů a součástí
- výroba náhradních dílů pro dopravu
- CNC přesné obrábění
- ostření řezných nástrojů, pil fréz, vrtáků – tepelné zpracování – žíhání, zušlechťení, kalení, cementování, pískování
- elektroerosivní řezání.

Výrobky procházejí 100% kontrolou s možností měření na trojrozměrném měřícím zařízení Cordimet se softwarem pro měřicí stroje DMIS verze 4 (2009).

2.1.7 Vývoz

Společnost ZKL Náradí, a. s. prodává své výrobky nejen v tuzemsku, ale i v zahraničí. Mezi největší zahraniční odběratele patří firmy z Asie, Evropy i Jižní Ameriky. V roce 2008 dosahoval podíl vývozu na tržbách z prodeje výrobků 31,31%, avšak v roce 2009 došlo k extrémnímu propadu vývozu a to až na hodnotu 3,31%.

2.1.8 Zaměstnanci

Tab. č. 5 Počet zaměstnanců v letech 2005 - 2009

	2005	2006	2007	2008	2009
Celkem	67	58	54	47	39
Z toho řídicí	3	4	4	8	7

Zdroj: Práce autora

Z výše uvedené tabulky je patrné, že počet zaměstnanců od roku 2005 až po rok 2010 má sestupnou tendenci. Přestože v roce 2008 se zdvojnásobil počet řídicích pracovníků k předchozím letům, počet celkově zaměstnaných pracovníků přesto nadále klesá. Společnost tuto tendenci odůvodnila právě probíhající hospodářskou krizí a nadále propouští. Přesto v roce 2011 se už plánuje opět nabírání nových zaměstnanců na pozice převážně dělnické.

2.1.9 Systém zpracování účetnictví

Společnost používá účetní software Helios Orange IQ. Servis, aktualizace a odborné konzultace softwaru Helios Orange provádí firma ECO date, s. r. o., Kadaň.

Společnost používá následující moduly:

Doprava – v členění Sledování údržby, Sledování výkonů vozidel, Kniha jízd, Cestovní náhrady, Silniční daň, Podpora platebních karet

Ekonomika a finance – modul je členěn na Účetnictví, Banka, Pokladna, Majetek, Finanční analýza, Faktoring a Leasing.

Lidské zdroje – tento modul se skládá z podkategorií Mzdy, Personalistika, Osobní portál zaměstnance, Docházka a přístupy, Školení a lékařské programy.

Obchod – je dělený na části Sklady, Nákup a prodej, Zakázky, Kontrakty a Odvolávky, Mobilní skladník a obchodník, EKO-KOM, EDI komunikace.

Styk se zákazníky – kategorizováno do Fakturace, Zádržné, Datové schránky, Pokladní prodej, Firemní aktivity, Řízení vztahů se zákazníky (CRM)

Výroba – zde najdeme podmoduly Technická příprava výroby, Plánování a řízení výroby, Odvádění operací vč. terminálů, Kapacitní plánování a Propojení s CAD systémy.

2.2 Pohledávky

Společnost ZKL Náradí účtuje o pohledávkách již ve zmíněném účetním softwaru Helios Orange. Při účtování pohledávek firma používá analytické účty, a to konkrétně v členění na účet 311.100 určený pro tuzemské odběratele a účet 311.200 určený pro zahraniční odběratele.

Protože společnost se potýká s problémem neuhrazených faktur, kde doba splatnosti přesahuje, jak bude dále zmíněno, horizont jednoho roku, doporučila bych společnosti používat analytickou evidenci účtu 311 - Odběratelé také v členění na krátkodobé a dlouhodobé pohledávky.

2.2.1 Vykazování pohledávek v rozvaze

V následující tabulce č. 6 jsou uvedeny hodnoty pohledávek pro jednotlivé sledované roky společnosti ZKL Náradí. V tabulce jsou uvedeny hodnoty v tis. Kč. Tabulka je zaměřená na období let 2006 až 2009. Hodnoty pohledávek jsou uváděny v netto (tzn. čistých) hodnotách. Pro zpracování této tabulky jsem vycházela z účetního výkazu Rozvaha za jednotlivé roky.

Účetní jednotka za sledované období nevykazovala v účetnictví žádný druh dlouhodobé pohledávky, proto jsou v tabulce uvedeny jen hodnoty krátkodobých pohledávek.

Tab. č. 6 *Přehled pohledávek v rozvaze za období 2006 - 2009*

Označení řádku výkaz	Obsah položky (způsob výpočtu)	Rok			
		2006	2007	2008	2009
C	Oběžná aktiva [C.I. + C.II. + C.III. + C.IV.]	11 727	11 541	11 711	12 738
C.III.	Krátkodobé pohledávky [S C.III.1. až C.III.9.]	3 901	5 167	5 503	6 038
C.III.1.	Pohledávky z obchodních vztahů	3 831	5 127	5 412	6 016
2.	Pohledávky - ovládající a řídicí osoba				
3.	Pohledávky - podstatný vliv				
4.	Pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení				
5.	Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění				
6.	Stát - daňové pohledávky			4	2
7.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	70	40	87	20
8.	Dohadné účty aktivní				
9.	Jiné pohledávky				

Zdroj: Práce autora

Z tabulky č. 6 je zřejmé, že pohledávky z obchodních vztahů tvoří největší část pohledávek, a to. Dále je vidět, že zbytek hodnoty krátkodobých pohledávek tvoří v letech 2008 a 2009 skoro zanedbatelná výše daňových pohledávek. Za sledované období se objevují také v malé výši krátkodobé poskytnuté zálohy.

V následující tabulce jsou vidět korekce pro jednotlivé roky. Opět jsem vycházela z rozvahy za jednotlivé roky.

Tab. č. 7 *Korekce oběžných aktiv za období 2006 - 2009*

Korekce		2006	2007	2008	2009
C	Oběžná aktiva [C.I. + C.II. + C.III. + C.IV.]	-1 101	-957	-957	-279
C.III.	Krátkodobé pohledávky [S C.III.1. až C.III.9.]	-1 101	-957	-957	-279
C.III.1.	Pohledávky z obchodních vztahů	-1 101	-957	-957	-279

Zdroj: Práce autora

Společnost ZKL Náradí tvoří v oblasti oběžných aktiv pouze opravné položky k pohledávkám. Korekce v oblasti ostatních složek oběžných aktiv nevytváří.

Společnost neviduje v účetních výkazech dlouhodobé pohledávky, avšak má pohledávky s dobou po splatnosti delší než 1 rok. Firma by měla kvůli zásadě věrného a poctivého zobrazení účetnictví vykazovat tyto pohledávky jako dlouhodobé.

V následující tabulce je uvedena rozvaha za rok 2009, kterou vytvářela sama účetní jednotka.

Tab. č. 8 *Rozvaha za rok 2009*

Označení řádku výkaz	Obsah položky (způsob výpočtu)	Běžné účetní období			Min. úč. Období
		Brutto	Korekce	Netto	Netto
C	Oběžná aktiva [C.I. + C.II. + + C.III. + C.IV.]	13 017	-279	12 738	11 711
C.II.	Dlouhodobé pohledávky [S C.II.1. až C.II.8.]				
C.II.1.	Pohledávky z obchodních vztahů				
2.	Pohledávky - ovládající a řídicí osoba				
3.	Pohledávky - podstatný vliv				
4.	Pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení				
5.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy				
6.	Dohadné účty aktivní				
7.	Jiné pohledávky				
8.	Odložená daňová pohledávka				
C.III.	Krátkodobé pohledávky [S C.III.1. až C.III.9.]	6 317	-279	6 038	5 503
C.III.1.	Pohledávky z obchodních vztahů	6 295	-279	6 016	5 412
2.	Pohledávky - ovládající a řídicí osoba				
3.	Pohledávky - podstatný vliv				
4.	Pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení				
5.	Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění				
6.	Stát - daňové pohledávky	2		2	4
7.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	20		20	87
8.	Dohadné účty aktivní				
9.	Jiné pohledávky				

Zdroj: Práce autora

Jak již bylo uvedeno výše, společnost by měla pohledávky, které mají dobu po lhůtě splatnosti delší než jeden rok, evidovat v dlouhodobých pohledávkách. Pro tuto situaci jsem sestavila vzorovou rozvahu pro rok 2009, tak aby splnila výše uvedené požadavky.

Tab. č. 9 *Návrh řešení Rozvahy za rok 2009*

Označení řádku výkaz	Obsah položky (způsob výpočtu)	Běžné účetní období			Min. úč. Období
		Brutto	Korekce	Netto	Netto
C	Oběžná aktiva [C.I. + C.II. ++ C.III. + C.IV.]	13 017	-279	12 738	11 711
C.II.	Dlouhodobé pohledávky [S C.II.1. až C.II.8.]	257	-84	173	253
C.II.1.	Pohledávky z obchodních vztahů	257	-84	173	253
2.	Pohledávky - ovládající a řídicí osoba				
3.	Pohledávky - podstatný vliv				
4.	Pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení				
5.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy				
6.	Dohadné účty aktivní				
7.	Jiné pohledávky				
8.	Odložená daňová pohledávka				
C.III.	Krátkodobé pohledávky [S C.III.1. až C.III.9.]	6 060	-195	5 865	5 250
C.III.1.	Pohledávky z obchodních vztahů	6 038	-195	5 843	5 159
2.	Pohledávky - ovládající a řídicí osoba				
3.	Pohledávky - podstatný vliv				
4.	Pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení				
5.	Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění				
6.	Stát - daňové pohledávky	2		2	4
7.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	20		20	87
8.	Dohadné účty aktivní				
9.	Jiné pohledávky				

Zdroj: Práce autora

Výše uvedené řešení rozvahy za rok 2009 spočívá v převidování krátkodobých pohledávek z obchodních vztahů, které mají dobu po lhůtě splatnosti delší než jeden rok, do kategorie C.II.1. – Pohledávky z obchodních vztahů (dlouhodobé). Ve sloupečku Korekce na řádku C.II.1 je uvedena výše opravných položek ke zmíněným dlouhodobým pohledávkám.

2.2.2 Vývoj pohledávek v letech 2003 – 2009

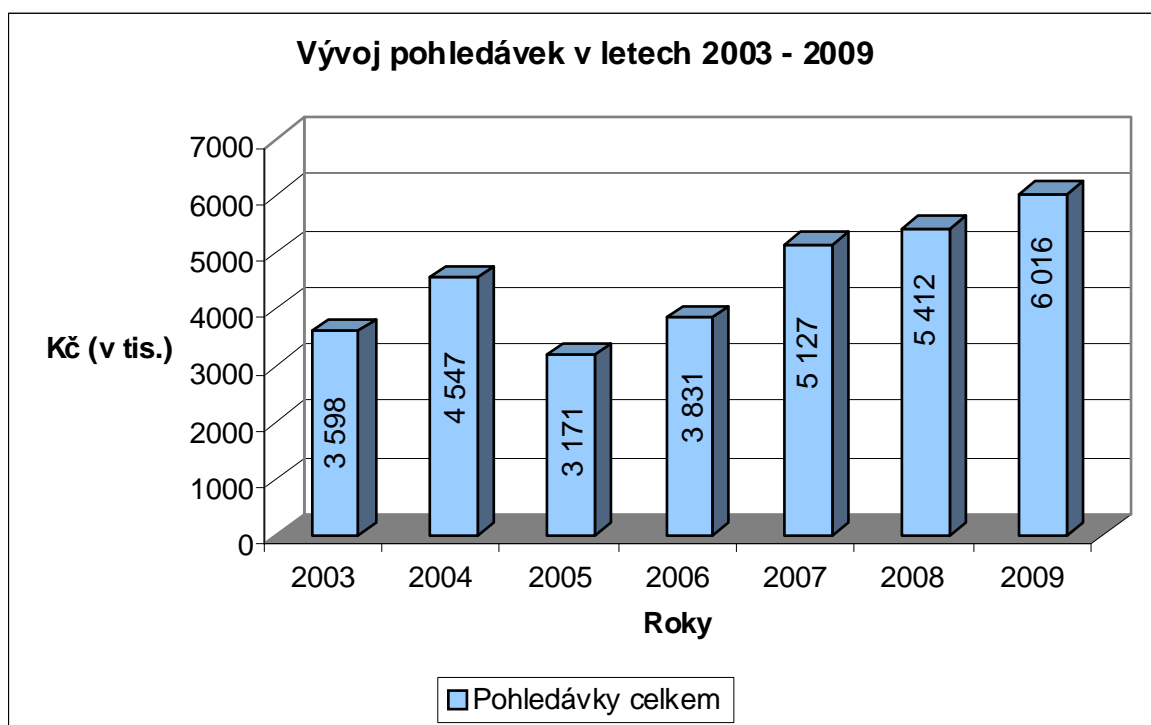
V tabulce č. 10 je znázorněn vývoj pohledávek od roku 2003 do roku 2009. Částky jsou uváděny v tis. Kč. Pro zpracování tabulky jsem vycházela z čisté hodnoty pohledávek a zpracovala jsem tabulku na základě rozvahy za konkrétní roky.

Tab. č. 10 Vývoj pohledávek v letech 2003 - 2009

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Pohledávky celkem	3598	4547	3171	3831	5127	5412	6016

Zdroj: Práce autora

Graf č. 1 Vývoj pohledávek v letech 2003 - 2009

Zdroj: Práce autora

Z předcházejícího grafu je zřejmé, že pohledávky v jednotlivých letech mají vzrůstající tendenci. Kromě jediné výjimky, kterou představuje rok 2005, kdy se pohledávky snížilo o 1376 tis. Kč. V dalších letech ale znovu uzavírá více zakázek a tudíž se jí zvedají pohledávky. Pokud porovnáme rok 2003 a 2009 zjistíme, že došlo k nárůstu pohledávek o téměř 75 % oproti roku 2003.

2.2.3 Vývoj pohledávek po a ve lhůtě splatnosti v letech 2003 - 2009

V tabulce č. 11 je znázorněn vývoj pohledávek od roku 2003 – 2009 v rozdělení podle kritéria splatnosti. Částky jsou uváděny v tis. Kč.

Tab. č. 11 Vývoj pohledávek po a ve lhůtě splatnosti v letech 2003 – 2009

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Pohledávky ve splatnosti	2715	3189	2224	2878	3854	2936	2072
Pohledávky po splatnosti	741	1170	819	810	1100	2223	3966

Zdroj: Práce autora

Graf č. 2 Vývoj pohledávek po a ve lhůtě splatnosti v letech 2003 - 2009

Zdroj: Práce autora

Z grafu č. 2 je více než patrné, že firma během let 2003 – 2006 neměla problémy se splácením svých pohledávek od svých odběratelů. Od roku 2007 je zjevné, že získávání peněz za své výrobky se stávalo stále obtížnější. V roce 2009 dokonce poprvé od začátku fungování společnosti měla společnost více pohledávek po lhůtě splatnosti než pohledávek ve lhůtě splatnosti.

2.2.4 Pohledávky po lhůtě splatnosti

Společnost ZKL Nářadí, a. s. se jako každá společnost na našem trhu v dnešní době potýká s problémem, že jejich dodavatelé nesplácí své závazky. V následující tabulce lze vidět, v jaké výši se pohybují pohledávky po lhůtě splatnosti společnosti.

Tab. č. 12 Pohledávky po lhůtě splatnosti v letech 2003 - 2009

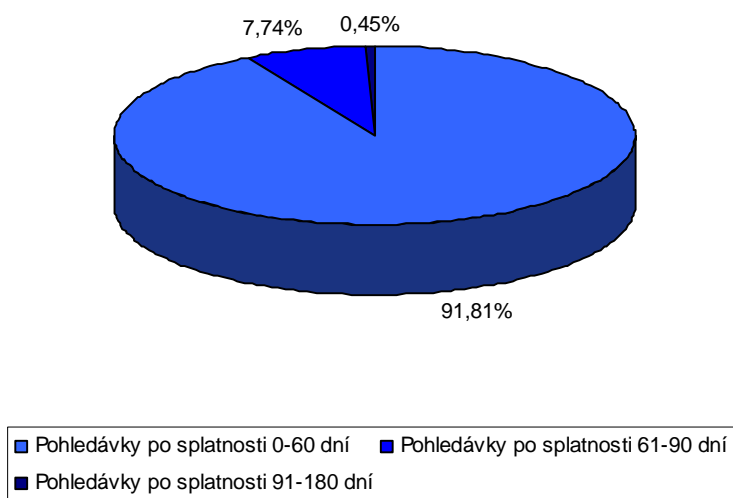
Pohledávky po splatnosti	Rok						
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
0-60 dní	510	1080	756	477	889	2041	2595
61-90 dní	199	78	55	62	175	172	813
91-180 dní	32	12	8	271	36	10	558

Zdroj: Práce autora, na základě příloh k účetní závěrce pro jednotlivé roky

Pohledávky po lhůtě splatnosti společnost eviduje dle počtu dnů od doby, kdy měly být zaplacený. V tabulce č. 12 je patrné, že společnost si rozdělila tyto pohledávky do úseků 0-60 dní, 61-90 dní a dále 91-180 dní. Částky jsou uvedeny v tisících a vztahují se vždy k 31. prosinci příslušného roku.

Následující grafy představují stav pohledávek po lhůtě splatnosti v letech 2008 a 2009.

Graf č. 3 Pohledávky po lhůtě splatnosti za rok 2008

Zdroj: Práce autora

Z grafu č. 3 je patrné, že společnost eviduje v roce 2008 v nejvyšší míře pohledávky po lhůtě splatnosti 0-90 dní a to konkrétně ve výši 91,81 %. Dále pak pohledávky po lhůtě splatnosti 61-90 dní ve výši 7,74 % a v tomto roce eviduje pohledávky po lhůtě splatnosti 91-180 dní ve zcela nepatrné výši – a to 0,45 %.

Graf č. 4 Pohledávky po lhůtě splatnosti za rok 2009

Zdroj: Práce autora

V následujícím roce 2009 společnost eviduje pohledávky po lhůtě splatnosti 0 – 60 dní ve výši 65,43 %, po splatnosti 61-90 dní ve výši 20,50 % a po lhůtě splatnosti 91 -180 dní ve výši 14,07 %.

Při porovnání let 2008 a 2009 je zjevné, že společnost zcela nezvládá nastalou situaci a je více než pravděpodobné, že některé pohledávky již nebudou nikdy proplaceny.

Postup účetní jednotky při vzniku pohledávek po lhůtě splatnosti

Dojde-li k situaci, kdy odběratel neuhradí pohledávku do data splatnosti, musí odpovědný pracovník kontaktovat odběratele nejpozději do deseti dnů. Účetní jednotka upřednostňuje telefonický kontakt. V případě, že ani po telefonické domluvě odběratel nezaplatí, zaměstnanec zašle nejpozději do pěti dnů upomínku, kde odběratele seznámí se svým dalším postupem a upozorní ho na možnost požadování penále. Pokud odběratel vysvětlí důvod svého jednání, může se s účetní jednotkou domluvit na vytvoření splátkového

kalendáře. Když se však odběratel neozve, zaměstnanec přenechá případ firemnímu advokátovi a zastaví dodávky určené tomuto odběrateli.

2.2.5 Opravné položky k pohledávkám

Zásady pro tvorbu a použití opravných položek

Společnost zvolila ve své vnitřní směrnici, že tvorba opravných položek u pohledávek bude v závislosti na lhůtě jejich splatnosti v kombinaci s tvorbou daňově účinných opravných položek dle zákona o rezervách.

Na pohledávky od roku 1995 bude uplatňována kombinace daňově účinných a účetních opravných položek, pokud od jejich splatnosti uplynulo:

- více než 6 až 9 měsíců	20 % daňových	+ 10 % nedaňových
- více než 9 až 12 měsíců	=	+ 15 % nedaňových
- více než 12 až 18 měsíců	=	+ 15 % nedaňových
- více než 18 až 24 měsíců	=	+ 15 % nedaňových
- více než 24 až 30 měsíců	=	+ 15 nedaňových
- více než 30 až 36 měsíců	=	+ 10 nedaňových
celkem	20 % daňových	+ 80 nedaňových

Vyšší opravné položky – daňově účinné, lze vytvářet v souladu s § 8a odst. 2, 3 zákona o rezervách.

Pohledávky do 30 000,- Kč – u nepromlčené pohledávky, jestliže bude splňovat podmínky uvedené v § 8c zákona o rezervách se bude tvořit opravná položka ve výši 100% její neuhrazené rozvahové hodnoty bez příslušenství.

2.2.6 Příklady řešení pohledávek po lhůtě splatnosti

V následující části této práce je zachyceno, jak společnost řešila některé konkrétní případy neuhrazených pohledávek společnosti. Pokud jsem našla jiné řešení dané situace, navazuje na řešení společnosti mé vlastní řešení daného případu. V následujících příkladech nejsou uvedeny konkrétní jména odběratelů, jsou nahrazeny pomocným označením, např. společnost ALFA.

Příklad 1:

Pohledávka po lhůtě splatnosti – podaná žaloba

Firma ZKL Náradí, a. s. vystavila dvě faktury společnosti ALFA za prodej výrobků v hodnotě 35 000 Kč se splatností dne 13. 6. 2005 a za 15 551 Kč se splatností dne 15. 6. 2005. Společnost ZKL Náradí se snažila získat úhradu od odběratele mimosoudní cestou, avšak druhá strana nekomunikovala. Proto se účetní jednotka rozhodla dne 31.10.2009 podat na společnost ALFA žalobu.

Řešení společnosti:

Tab. č. 13 Účtování opravné položky k pohledávkám - § 8a odst. 1

Číslo	Datum	Doklad	Účetní případ	Částka	MD	D
Rok 2005						
1.	28.5.2005	FAV	Prodej výrobků společnosti ALFA	35 000,00	311.100	601
2.	30.5.2005	FAV	Prodej výrobků společnosti ALFA	15 551,00	311.100	601
Rok 2009						
3.	31.10.2009	VÚD	Tvorba zákonné OP (20%) ze dne 28.5.2005	7 000,00	558.100	391.100
4.	31.10.2009	VÚD	Tvorba účetní OP (80%) ze dne 28.5.2008	28 000,00	559.199	391.199
5.	31.10.2009	VÚD	Tvorba zákonné OP (20%) ze dne 30.5.2005	3 110,20	558.100	391.100
6.	31.10.2009	VÚD	Tvorba účetní OP (80%) ze dne 30.5.2008	12 440,80	559.199	391.199

Zdroj: Práce autora

Účetní jednotka účtuje faktury vydané na předkontaci 311.100 (tuzemský odběratel) / 601.

Společnost se rozhodla na pohledávky za odběratelem ALFA vytvořit opravné položky. Na základě § 8a odst. 1 ZoR, ve znění pozdějších předpisů, účetní jednotka mohla na 20% z neuhrazené rozvahové hodnoty vytvořit zákonnou opravnou položku, protože splňovala podmínky stanovené tímto zákonem. Na zbylých 80% hodnoty pohledávky na základě vnitřní směrnice již mohla vytvořit účetní opravnou položku, protože uplynulo více než 36 měsíců od lhůty splatnosti faktur.

Účetní jednotka, pokud chtěla postupovat podle § 8a odst. 1 ZoR, však mohla tvořit zákonnou opravnou položku již v roce 2006 a dále postupovat dle své vnitřní směrnice. Řešení této situace znázorňuje tabulka č. 14.

Řešení:

Tab. č. 14 Návrh řešení příkladu č. 1

Číslo	Datum	Doklad	Účetní případ	Částka	MD	D
<u>Rok 2005</u>						
1.	28.5.2005	FAV	Prodej výrobků společnosti ALFA	35 000,00	311.100	601
2.	30.5.2005	FAV	Prodej výrobků společnosti ALFA	15 551,00	311.100	601
<u>Rok 2006</u>						
3.	10.3.2006	VÚD	Tvorba zákonné OP (20%) ze dne 28.5.2005	7 000,00	558.100	391.100
4.	10.3.2006	VÚD	Tvorba účetní OP (10%) ze dne 28.5.2008	3 500,00	559.199	391.199
5.	10.3.2006	VÚD	Tvorba zákonné OP (20%) ze dne 30.5.2005	3 110,20	558.100	391.100
6.	10.3.2006	VÚD	Tvorba účetní OP (10%) ze dne 30.5.2008	1 555,10	559.199	391.199
7.	10.6.2006	VÚD	Tvorba účetní OP (15%) ze dne 28.5.2008	5 250,00	559.199	391.199
8.	10.6.2006	VÚD	Tvorba účetní OP (15%) ze dne 30.5.2008	2 332,65	559.199	391.199
<u>Rok 2007</u>						
9.	10.1.2007	VÚD	Tvorba účetní OP (15%) ze dne 28.5.2008	5 250,00	559.199	391.199
10.	10.1.2007	VÚD	Tvorba účetní OP (15%) ze dne 30.5.2008	2 332,65	559.199	391.199
11.	10.6.2007	VÚD	Tvorba účetní OP (15%) ze dne 28.5.2008	5 250,00	559.199	391.199
12.	10.6.2007	VÚD	Tvorba účetní OP (15%) ze dne 30.5.2008	2 332,65	559.199	391.199
<u>Rok 2008</u>						
13.	10.1.2008	VÚD	Tvorba účetní OP (15%) ze dne 28.5.2008	5 250,00	559.199	391.199
14.	10.1.2008	VÚD	Tvorba účetní OP (15%) ze dne 30.5.2008	2 332,65	559.199	391.199
15.	10.6.2008	VÚD	Tvorba účetní OP (10%) ze dne 28.5.2008	3 500,00	559.199	391.199
16.	10.6.2008	VÚD	Tvorba účetní OP (10%) ze dne 30.5.2008	1 555,10	559.199	391.199

Zdroj: Práce autora

Avšak dle mého názoru společnost v tomto případě pochybila v tom smyslu, že podávat žalobu na společnost až čtyři roky po vydání faktur v celkové výši 50 551,- Kč, která je celkem zanedbatelná, je zcela zbytečné. A zároveň společnosti vznikly zbytečné výdaje spojené s podáním žaloby.

Pokud by však společnost v roce 2009 trvala na podání žaloby na společnost ALFA a zároveň ještě neúčtovala o tvorbě opravné položky k pohledávkám, mohla společnost postupovat na základě § 8a, odst. 2, písm. e), ZoR. Řešení této situace řeší tabulka č. 15

Tab. č. 15 Druhý návrh řešení příkladu č. 1

Číslo	Datum	Doklad	Účetní případ	Částka	MD	D
<u>Rok 2005</u>						
1.	28.5.2005	FAV	Prodej výrobků společnosti ALFA	35 000,00	311.100	601
2.	30.5.2005	FAV	Prodej výrobků společnosti ALFA	15 551,00	311.100	601
<u>Rok 2009</u>						
3.	31.10.2009	VÚD	Tvorba zákonné OP (100%) ze dne 28.5.2005	35 000,00	558.100	391.100
5.	31.10.2009	VÚD	Tvorba zákonné OP (100%) ze dne 30.5.2005	15 551,00	558.100	391.100

Zdroj: Práce autora

Samotné účtování v roce 2005 by bylo stále ve stejné podobě, tedy 311.100 / 601.

V roce 2009 by však účetní jednotka mohla za dané situace použít § 8a odst. 2, písm. e) Zákona o rezervách. Tedy vytvořit zákonnou opravnou položku ve výši 100 % neuhrazené rozvahové hodnoty, jelikož uběhlo více než 36 měsíců od konce sjednané lhůty splatnosti pohledávek a ostatní podmínky stanovené zákonem společnost splňovala.

Příklad 2:

Pohledávka po lhůtě splatnosti - konkurz

Společnost ZKL Náradí, a. s. vystavila dne 8. 9. 1999 fakturu za prodej vlastních výrobků za 957 780,10 Kč společnosti BETA. V roce 2002 bylo zahájeno vůči firmě BETA soudní řízení a společnost ZKL Náradí, a. s. přihlásila svou pohledávku do konkurzního řízení. Účetní jednotka z toho důvodu vytváří OP ve výši 100%. Dne 22.6.2009 je BETA nucena

k vyrovnání pohledávek ve výši 50% zjištěných pohledávek s tím, že 20% vyrovnání bude uhrazeno do 30 dnů od nabytí právní moci usnesení a 30% vyrovnání do 6 měsíců. Firma BETA uhradila dne 23.7.2009 20% - 95 778,01 Kč a dne 2.10.2009 zbylých 30% ve výši 383 112,04 Kč.

Řešení:

Tab. č. 16 Účtování opravných položek k pohledávkám - § 8a odst. 3

Číslo	Datum	Doklad	Účetní případ	Částka	MD	D
<u>Rok 1999</u>						
1.	8.9.1999	FAV	FAV za prodej výrobků	957 780,10	311.100	601
<u>Rok 2002</u>						
2.	1.11.2002	VÚD	Tvorba zákonné OP (100%) při přihlášení do konkurzu	957 780,10	558.000	391.300
<u>Rok 2009</u>						
3.	24.7.2009	VÚD	Zrušení OP k pohledávkám	957 780,10	391.300	558.000
4.	24.7.2009	VÚD	Odpis neuhrazené pohledávky (vyrovnání 50%)	478 890,05	546.100	311.100
5.	23.7.2009	VBÚ	Úhrada od odběratele - 20%	95 778,01	221.010	331.100
6.	2.10.2009	VBÚ	Úhrada od odběratele - 30%	383 112,04	221.010	311.100

Zdroj: Práce autora

Firma ZKL Náradí, a. s. účtuje fakturu vydanou za prodej výrobků na účet 311.100/ 601.

V roce 2002 mohla společnost na základě § 8a odst. 3 Zákona o rezervách, ve znění pozdějších předpisů, vytvořit opravnou položku ve výši 100% rozvahové hodnoty pohledávky, protože již uběhlo více než 36 měsíců od doby splatnosti a vůči odběrateli bylo zahájeno soudní řízení.

Dne 22.6.2009 nabylo právní moci usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem s výsledkem, že společnost Beta je nucena k vyrovnání pohledávek vůči věřitelům, kteří přihlásily své pohledávky, a to ve výši 50% zjištěných pohledávek s tím, že 20% vyrovnání bude uhrazeno do 30 dnů od právní moci usnesení a 30% vyrovnání bude uhrazeno do 6 měsíců od právní moci usnesení. Společnost ZKL Náradí svou pohledávku včas přihlásila, takže na základě usnesení Krajského soudu může 50% hodnoty pohledávky odepsat do nákladů

účetním zápisem 546.100 / 311.100. Úhradu od odběratele zaúčtuje společnost klasickým zápisem 221.010 / 311.100.

Příklad 3:

Pohledávka po lhůtě splatnosti – v úpadku

Společnost ZKL Náradí vystavila dne 27.11.2005 firmě GAMA fakturu za prodej výrobků ve výši 1 890,00 Kč, splatnou k datu 1.1.2006. ÚJ se rozhodla dne 16.6.2008 vytvořit zákonnou OP ve výši 100%. Dne 31.12.2008 dostala vyrozumění o výsledku insolvenčního řízení - společnost GAMA je v úpadku, tudíž nemá prostředky na uhrazení svých závazků.

Řešení:

Tab. č. 17 Účtování pohledávek po lhůtě splatnosti - § 8c

Číslo	Datum	Doklad	Účetní případ	Částka	MD	D
<u>Rok 2005</u>						
1.	27.11.2005	FAV	Prodej výrobků	1 890,00	311.100	601
<u>Rok 2008</u>						
2.	16.6.2008	VÚD	Tvorba zákonné OP - §8c	1 890,00	558.090	391.090
3.	31.12.2008	VÚD	Zrušení zákonné OP	-1 890,00	558.090	391.090
4.	31.12.2008	VÚD	Odpis pohledávky, na kterou byla tvořena OP	1 890,00	546.090	311.100

Zdroj: Práce autora

Účetní jednotka účtuje klasickým způsobem fakturu vydanou za prodej vlastních výrobků, a to na předkontaci 311.100 / 601.

Při vytvoření zákonné opravné položky ve výši 100% společnost postupovala na základě § 8c Zákona o rezervách, ve znění pozdějších předpisů, protože splňovala veškeré podmínky stanovené tímto zákonem.

Dne 31.12.2008 na základě rozhodnutí o úpadku společnosti GAMA účetní jednotka zrušila vytvořenou opravnou položku zápisem 558.090 / 391.090, a to odečtením celkové hodnoty opravné položky. Díky tomuto rozhodnutí společnost mohla odepsat pohledávku jednorázově do nákladů, přičemž odpis je daňově uznatelným nákladem.

2.3 Finanční analýza podniku

Finanční analýza podniku je rozbor finanční situace podniku, odvětví či státu. Výstupy finanční analýzy podniku dávají vědět o silných a slabých stránkách podniku.

Pro analýzu společnosti ZKL Nářadí, a. s. budeme vycházet z účetních informací od roku 2006 – 2009 a zaměříme se převážně na ukazatele související s pohledávkami. Hlavními zdroji pro analýzu jsou účetní výkazy Rozvaha a Výkaz zisku a ztráty za jednotlivé roky.

2.3.1 Vývoj hospodářského výsledku let 2006 – 2009

Společnost v posledních čtyřech letech, vykazovala vždy ziskový hospodářský výsledek. Přesto během těchto let docházelo k velkým výkyvům v hodnotách HV. V roce 2006 účetní jednotka vykazovala HV za účetní období ve výši 336 tis. Kč. Za sledované roky to byla nejnižší hodnota hospodářského výsledku, kterou společnost vykázala. Ale v roce 2007 společnost dosáhla rekordního zisku a to ve výši 2 075 tis. Kč. Bylo to způsobeno vysokým nárůstem zakázek, jak tuzemských, tak zahraničních. V následujících dvou letech ale firma zaznamenala rapidní pokles zisku, a to v roce 2008 na výši 1 131 tis. Kč a v roce 2009 ve výši 381 tis. Kč. Pokles zisku způsobila hospodářská krize na trhu, firma proto měla méně zakázek. Vývoj HV můžeme shlédnout na grafu č. 5.

Graf č. 5 Vývoj hospodářského výsledku za období 2006 - 2009

Zdroj: Práce autora

2.3.2 Ukazatele likvidity

Likvidita je schopnost firmy hradit své závazky a představuje v tržní ekonomice jednu ze základních podmínek existence firmy. Uvádím zde likviditu proto, že problémy společnosti s neuhrazenými pohledávkami mají vliv i na její možnosti splácení závazků.

Ukazatele:

a) peněžní likvidita (likvidita I. stupně) typické hodnoty

$$\text{peněžní likvidita} = \frac{\text{pohotové peněžní prostředky}}{\text{krátkodobé závazky}} = \text{min. } 0,2$$

Peněžní likvidita měří schopnost podniku okamžitě zaplatit právě splatné závazky.

pohotové peněžní prostředky = pokladna + bankovní účty

b) pohotová likvidita (likvidita II. stupně)

$$\text{pohotová likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva - zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}} = 1,-$$

Pohotová likvidita vyjadřuje schopnost podniku vyrovnávat závazky bez prodeje zásob, jelikož zásoby jsou nejméně likvidní zdroj.

c) běžná likvidita (likvidita III. stupně)

$$\text{běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva celkem}}{\text{krátkodobá závazky}} = 2,-$$

Tento ukazatel definuje, kolikrát pokrývají oběžná aktiva krátkodobé závazky.

V tabulce č. 18 jsou uvedeny hodnoty nutné k výpočtu. Částky jsou uvedeny v tis. Kč.

Tab. č. 18 Pomocná data k výpočtu likvidit

	2006	2007	2008	2009
Pohotové peněžní prostředky	550	62	679	75
Krátkodobé závazky	7 489	4 357	2 888	2 961
Zásoby	7 275	6 310	5 529	6 625
Oběžná aktiva	11 727	11 540	11 711	12 738

Zdroj: Práce autora

Tab. č. 19 *Ukazatele likvidity*

	2006	2007	2008	2009
Peněžní likvidita	0,07	0,01	0,24	0,03
Pohotová likvidita	0,59	1,20	2,14	2,06
Běžná likvidita	1,57	2,65	4,06	4,3

Zdroj: Práce autora

Typická hodnota pro peněžní likviditu je min. 0,2. Z tabulky je patrné, že této hodnoty společnost dosáhla jen v roce 2008. Ve zbylých letech se hodnoty pohybovaly pod touto hranicí. Což znamená, že účetní jednotka byla schopná bez větších problémů hradit své závazky jen v roce 2008. Je to způsobeno tím, že společnost měla malou výši pohotových peněžních prostředků, protože společnost má problémy s platební morálkou odběratelů.

Pro pohotovou likviditu je uváděna typická hodnota ve výši 1. V tabulce č. 19 můžeme vidět, že společnost u tohoto ukazatele zaznamenala vzrůstající trend. Pouze v roce 2006 byla hodnota tohoto ukazatele nižší než doporučená hodnota.

Hodnota ukazatele běžná likvidita by se měla pohybovat mezi hodnotami 2 až 2,5. V letech 2008 a 2009 účetní jednotka dosáhla téměř dvojnásobných hodnot než je doporučená výše hodnoty tohoto ukazatele. Je to způsobeno malou výší krátkodobých závazků v poměru k výši oběžných aktiv.

2.3.3 Ukazatele aktivity

Ukazatele aktivity měří, jak účetní jednotka hospodaří se svými aktivy. Pro svou práci jsem si však vybrala jen ukazatel týkající se pohledávek, tedy dobu obratu pohledávek, a také ukazatel týkající se závazků, tedy dobu obratu závazků. A to z toho důvodu porovnání těchto ukazatelů. Pro tyto ukazatele budeme vycházet z let 2008 a 2009.

Ukazatel:

a) doba obratu pohledávek

$$\text{doba obratu pohledávek} = \frac{\text{pohledávky}}{\text{tržby} / 365}$$

Tento ukazatel udává za jak dlouho jsou pohledávky v průměru ve společnosti spláceny.

b) doba obratu závazků

$$\text{doba obratu závazků} = \frac{\text{závazky}}{\text{tržby} / 365}$$

Tento ukazatel popisuje za jak dlouho jsou závazky v průměru společností spláceny.

V následující tabulce č. 20 jsou zachyceny údaje potřebné k výpočtu stanovených ukazatelů. Částky jsou uvedeny v tis. Kč.

Tab. č. 20 Pomocná data k výpočtu doby obratu

	2006	2007	2008	2009
Pohledávky	3 831	5 127	5 412	6 016
Závazky	7 489	4 357	2 888	2 961
Tržby	29 899	33 010	31 103	19 957

Zdroj: Práce autora

Tab. č. 21 Doba obratu pohledávek a závazků

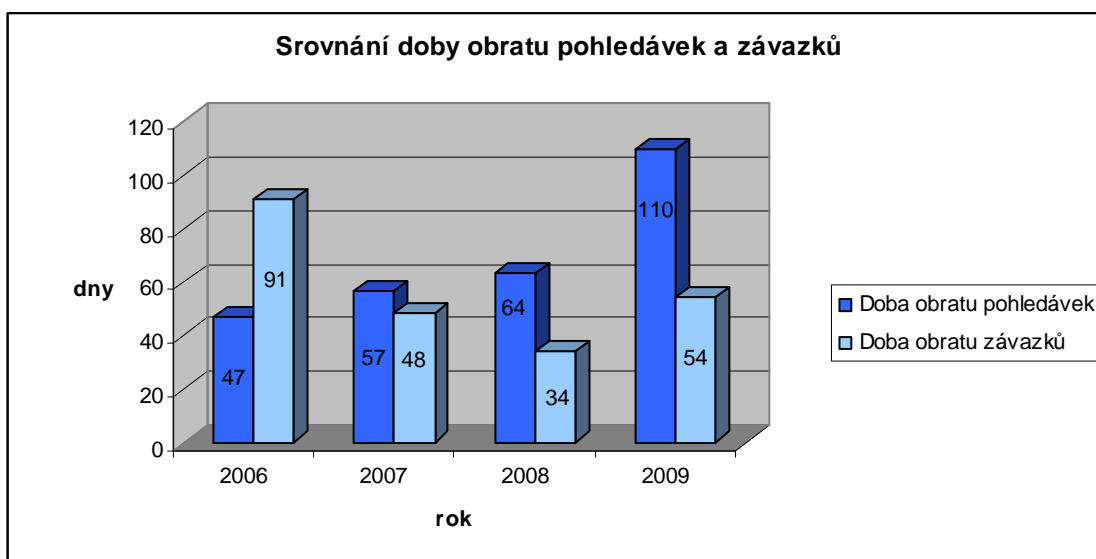
	2006	2007	2008	2009
Doba obratu pohledávek	47	57	64	110
Doba obratu závazků	91	48	34	54

Zdroj: Práce autora

Účetní jednotka u ukazatele doba obratu pohledávek zaznamenává vzrůstající negativní trend, v roce 2009 už doba obratu dosáhla rekordní výše 110 dnů. A tento ukazatel aktivity rovněž souvisí s ukazatelem likvidity, který je uveden v předcházejí subkapitole. Kde je vidět, že společnost má problémy s vyšší peněžní likvidity.

Doba splatnosti, kterou společnost ZKL Nářadí stanovuje svým odběratelům, pokud se nedomluví na speciální podmínkách, je 14 dní. Platební morálka odběratelů se postupem času zhoršuje, což snižuje finanční jistotu podniku z hlediska návratnosti finančních prostředků.

Graf č. 6 Srovnání doby obratu pohledávek a závazků

Zdroj: Práce autora

Všeobecně se doporučuje, aby doba obratu závazků měla vyšší hodnotu než doba obratu pohledávek. Z grafu č. 6 je zřejmé, že toto se povedlo společnosti pouze v roce 2006. Což ovšem nemůžeme tlumočit pozitivně a to z ohledem na výši jednotlivých ukazatelů.

ZÁVĚR

V této bakalářské práci jsem se zabývala pohledávkami účetních jednotek se zaměřením na problematiku pohledávek po lhůtě splatnosti. V teoretické části jsem stručně vysvětlila základní pojmy týkající se pohledávek a hlavně jsem se zaměřila na možnosti řešení těchto pohledávek.

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit skutečný stav pohledávek po lhůtě splatnosti společnosti ZKL Náradí, a. s.. Analyzovat způsob řešení těchto pohledávek se zaměřením na využívání možností vytváření opravných položek k pohledávkám, případně možnosti účtování o odpisech pohledávek.

Na základě bližšího prozkoumání této problematiky jsem došla k několika návrhům:

Pro větší přehlednost účtu 311 – Odběratelé navrhuji vytvoření analytické evidence k pohledávkám v členění na krátkodobé a dlouhodobé pohledávky společnosti.

Po zjištění, že společnost eviduje pohledávky po lhůtě splatnosti s dobou delší než 1 rok v rozvaze stále v krátkodobých pohledávkách, navrhuji tyto pohledávky zaznamenávat jako dlouhodobé pohledávky. Tímto by společnost lépe poskytla věrný a poctivý obraz svého účetnictví.

Jedná-li se o tvorbu opravných položek k pohledávkám či využívání možnosti odpisů pohledávek, tak společnost těchto možností využívá vždy, kdy jí to dovolí zákon. Avšak v některých konkrétních případech společnost mohla využít možnosti vytvoření zákonné opravné položky k pohledávkám ve větší výši, než ke které se účetní jednotka rozhodla. Z toho důvodu společnosti doporučuji důkladné prostudování dané problematiky před rozhodnutím, podle kterého paragrafu se bude účetní jednotka řídit. V souvislosti s touto problematikou bych také společnosti navrhla, aby si stanovila minimální výši pohledávky po lhůtě splatnosti za odběrateli, vůči němuž chce společnost podat žalobu. Tato výše by se měla odvíjet od výše výdajů spojených se žalobou.

Dalším cílem této bakalářské práce bylo provést finanční analýzu zaměřenou na pohledávky společnosti ZKL Náradí, a. s..

Pro analýzu jsem si zvolila ukazatele likvidity a ukazatele aktivity, zde konkrétně dobu obratu závazků a pohledávek. Jedná-li se o výši ukazatele peněžní likvidita, je vidět, že společnost se potýká s nedostatkem peněžních prostředků, aby mohla splácet své závazky. Tento problém se odvíjí od vysoké výše neuhrazených pohledávek, kterých měla společnost např. v roce 2009 již přes 65 % z celkové výše pohledávek. Ukazatel doba obratu pohledávek ilustruje platební morálku odběratelů, která se neustále zhoršuje, např. v roce 2009 byla doba obratu pohledávek 110 dní. Společnost by se měla snažit dlouhodobě snížit dobu obratu pohledávek.

V dnešní době je všeobecně známé, že je na trhu mnoho podnikatelských subjektů, které se potýkají se špatnou platební morálkou svých odběratelů. Těmto subjektům bych doporučila jediné, a to aby věnovali zvýšenou pozornost řízení pohledávek. Hlavně samotné prevenci a posléze i vymáhání.

POUŽITÉ ZDROJE

BAŘINOVÁ, Dagmar, VOZŇÁKOVÁ, Iveta. *Pohledávky – právně, daňově, účetně*. 3. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2007. 135 s. ISBN 978-80-247-1816-3

JINDRÁK, Jaroslav. *Sbírka souvztažností k účtům směrné účtové osnovy*. Olomouc: ANAG, 2011. 310 s. ISBN 978-80-904256-2-0.

MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2010*. 18. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2010. 280 s. ISBN 978-80-247-3206-0

MRKOSOVÁ, Jitka. *Účetnictví 2009*. 1 vyd. Brno: Computer Press, a. s., 2009. 291 s. ISBN 978-80-251-2368-3

RYNEŠ, Petr. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka 2010*. 10. vyd. Olomouc: ANAG, 2010. 987 s. ISBN 987-80-7263-580-1

SEDLÁČEK, Jaroslav, a kol. *Základy finančního účetnictví*. 1. vyd. Praha: Ekopress, s.r.o., 2005. 331 s. ISBN 80-86119-95-5

SCHIFFER Vladimír. *Inventarizace majetku a závazků v praxi podnikatelů*. 1 vyd. Praha: POLYGON, 2005. 336 s. ISBN 80-7273-117-3. s 141- 143

ŠTOHL, Pavel. *Učebnice účetnictví 2010 – 2. díl*. 11. vyd. Znojmo: Vzdělávací středisko Ing. Pavel Štohl, 2010. 214 s. ISBN 978-80-87237-24-3

ŠTOHL, Pavel, KLIČKA, Vladislav. *Maturitní okruhy z účetnictví 2008 pro studenty OA a středních škol s výukou účetnictví*. Znojmo: Vzdělávací středisko Ing. Pavel Štohl, 2008. 223 s. ISBN 978-80-903915-8-1

TPA Horwath Notia Audit, *Podvojně účetnictví 2009*. 16. vyd. Praha: GRADA Publishing, a. s., 2009. 224 s. ISBN 978-80-247-2930-5. s 197

ÚZ: *České účetní standardy*. Ostrava: Sagit, 2010. 192 s. ISBN 978-80-7208-839-3

ÚZ: Občanský zákoník. Ostrava: Sagit, 2009. 288 s. ISBN 978-80-7208-766-2

SEZNAM GRAFŮ, OBRÁZKŮ A TABULEK

<u>Grafy</u>	<u>strana</u>
1 Vývoj pohledávek v letech 2003 – 2009	35
2 Vývoj pohledávek po a ve lhůtě splatnosti v letech 2003 – 2009	36
3 Pohledávky po lhůtě splatnosti za rok 2008	37
4 Pohledávky po lhůtě splatnosti za rok 2009	38
5 Vývoj hospodářského výsledku za období 2006 – 2009	45
6 Srovnání doby obratu pohledávek a závazků	49

<u>Obrázky</u>	<u>strana</u>
1 Schéma účtování pohledávek za odběrateli	12
2 Schéma účtování poskytnuté zálohy u neplátce DPH	13
3 Schéma účtování o dohadných položkách aktivních	15
4 Schéma účtování opravných položek	22
5 Schéma účtování uhrazení odepsaných pohledávek	23
6 Schéma účtování odpisu pohledávek	24
7 Logo společnosti	27
8 Struktura koncernu ZKL, a. s.	28

<u>Tabulky</u>	<u>strana</u>
1 Vykazování pohledávek v rozvaze	18
2 Tvorba a zúčtování opravných položek	19
3 Odpis pohledávek	19
4 Zákonné opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31.12.1994	21
5 Počet zaměstnanců v letech 2005 – 2009	30
6 Přehled pohledávek v rozvaze za období 2006 – 2009	32
7 Korekce oběžných aktiv za období 2006 – 2009	32
8 Rozvaha za rok 2009	33
9 Návrh řešení Rozvahy za rok 2009	34
10 Vývoj pohledávek v letech 2003 – 2009	35
11 Vývoj pohledávek po a ve lhůtě splatnosti v letech 2003 – 2009	36
12 Pohledávky po lhůtě splatnosti v letech 2003 – 2009	37

13	Účtování opravné položky k pohledávkám - § 8a odst. 1	40
14	Návrh řešení příkladu č. 1	41
15	Druhý návrh řešení příkladu č. 2	42
16	Účtování opravných položek k pohledávkám - § 8a odst. 3	43
17	Účtování pohledávek po lhůtě - § 8c	44
18	Pomocná data k výpočtu likvidit	46
19	Ukazatele likvidity	47
20	Pomocná data k výpočtu doby obratu	48
21	Doba obratu pohledávek a závazků	48

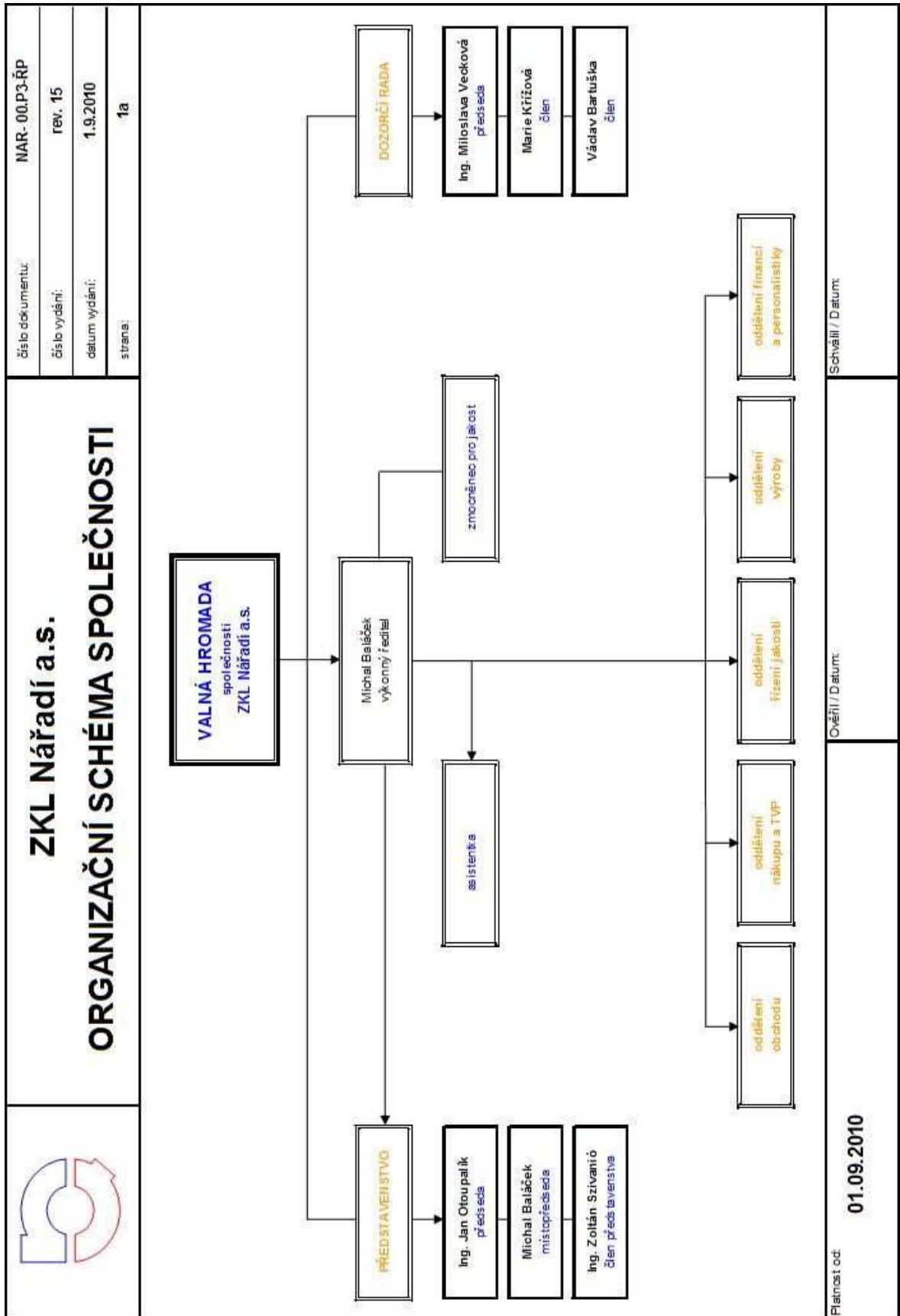
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČNB	Česká národní banka
DPH	Daň z přidané hodnoty
FAV	Faktura vydaná
HV	Hospodářský výsledek
IČ	Identifikační číslo
OP	Opravná položka
ÚJ	Účetní jednotka
VÚD	Vnitřní účetní doklad
ZDP	Zákon o dani z příjmů
ZoR	Zákon o rezervách
ZoÚ	Zákon o účetnictví

SEZNAM PŘÍLOH

- 1 Organizační schéma společnosti
- 2 Vnitřní směrnice č. 3

Příloha č. 1 Organizační schéma společnosti

Platnost od:

01.09.2010

Ověřil / Datum:

Schválil / Datum:

Směrnice č. 3

1. Inventarizace majetku a závazků

1. Inventarizace majetku a závazků bude provedena k datu 31.12. kalendářního roku
2. Inventarizace peněžních prostředků v hotovosti bude provedena 1 x za rok k 31.12. kalendářního roku.
3. Inventarizovány budou všechny rozvahové a podrozvahové účty podle jednotlivých AÚ k 31.12. kalendářního roku
4. Inventarizace bude provedena podle **typu majetku**, lokalit a odpovědného pracovníka. Podle jednotlivých účtů bude vyhotoven sumář inventarizačních soupisů za celou organizaci.

Druhy inventarizace:

- a) fyzická – u majetku hmotné, popř. nehmotné povahy
- b) dokladová – u závazků a u ostatních složek majetku, u nichž nelze provést fyzickou inventarizaci.

Skutečné stavy budou zaznamenány v inventarizačních soupisech, které musí být podepsány osobou odpovědnou za provedení inventarizace a inventarizační komisí. Jednotlivé inventarizační soupisy musí být označeny číslem a názvem účtu.

Inventarizační rozdíly:

1) Za inventarizační rozdíl, jako rozdíl mezi evidovaným stavem majetku a závazků a skutečným stavem majetku a závazků zjištěným inventarizací, se považují výlučně případy, kdy:

- a) skutečný stav je nižší (manko, popř. schodek u peněžních hotovostí a cenin) než evidovaný stav a rozdíl mezi těmito stavy nelze doložit účetním dokladem nebo prokázat jiným způsobem stanoveným zákonem,
- b) skutečný stav je vyšší (přebytek) než evidovaný stav a rozdíl mezi těmito stavy nelze doložit účetním dokladem nebo prokázat jiným způsobem stanoveným zákonem.

2) Rozdíly podle bodu 1) se proúčtují vždy do nákladů, popř. výnosů, s výjimkou:

- a) schodku u pokladní hotovosti a cenin, které se zaúčtují vždy jako pohledávka vůči hmotně odpovědné osobě

Inventarizační rozdíly musí být proúčtovány do účetního období, za které se inventarizací ověřuje stav majetku a závazků.

Inventarizační soupisy:

1) Fyzická inventarizace – inventarizační soupisy v závislosti na druhu inventarizovaného majetku musí obsahovat:

- číslo a název účtu, který je inventarizován
- datum, ke kterému se inventarizace provádí
- název organizace (razítko)
- název majetku
- údaje o množství v technických jednotkách – skutečný název
- cena za jednotku množství v Kč
- údaje v Kč – skutečný stav
- údaje v Kč – účetní stav
- rozdíl v Kč mezi skutečným a účetním stavem (manko, přebytek),
- celkové součty v Kč
- datum provedení inventarizace
- jméno a podpis pracovníka (pracovníků) odpovědného za provedení inventarizace.

2) Dokladová inventarizace – inventarizační soupisy musí obsahovat:

- číslo a název účtu, který je inventarizován
- datum, ke kterému se inventarizace provádí
- název organizace (razítko)
- čísla účetních dokladů, kterými byly jednotlivé položky tvořící zůstatek účtu zaúčtovány
- položky tvořící zůstatek účtu v Kč rozepsány podle povahy zúčtování na str. MD a DAL
- vyčíslení celkových obrátů a zůstatek účtu
- datum provedení inventarizace
- jméno a podpis pracovníka (pracovníků) odpovědného za provedení inventarizace

Směrnice o inventarizaci je každoročně upravena **Příkazem ředitele k zajištění inventarizace**, kde je stanoveno:

1) Složení hlavní inventarizační komise

Pracovníci této komise jsou odpovědní za konečné a včasné projednání výsledků inventarizace a za vyhotovení závěrečného protokolu z provedené inventarizace ve smyslu obsahu této směrnice. Protokol v jednom vyhotovení (originál) předají účtárně k účtování.

2) Způsob a termíny provedení inventarizace. Jména pracovníků dílčích inventarizačních komisí.

2. Zásady pro časové rozlišení nákladů a výnosů

Časové rozlišování provádíme u výnosů a nákladů v případě, že přecházejí z jednoho účetního období do druhého, tj. z jednoho kalendářního roku do druhého.

Časovému rozlišování **nebudou** podléhat:

- **nevýznamné částky**, kdy jejich ponecháním v nákladech či výnosech bez časového rozlišení není dotčen účel časového rozlišení a účetní jednotka tím prokazatelně nesleduje záměrné upravování hospodářského výsledku, jako např. předplatné časopisů a novin, nákup kalendářů a diářů na příští rok apod.

- **pravidelně se opakující platby**, jako například pojistné, údržba software Hélios, které se nekryjí s kalendářním rokem, úhrada za zpracování přiznání k dani z příjmů právnických osob, audit roční účetní závěrky

3. Zásady pro tvorbu dohadných účtů

Dohadné položky budeme vytvářet k datu roční závěrky tam, kde nebudeme znát konkrétní částku za uskutečněné plnění. Pokud bude třeba použít dohadné účty, bude použita konkrétní analytika a účet :

388 ... dohadný účet aktivní

389 ... dohadný účet pasivní

Částky k zaúčtování budou zjištěny výpočtem, dotazem u dodavatele nebo odhadem.

4. Zásady pro tvorbu a použití opravných položek

Opravné položky u pohledávek:

Jejich tvorba bude v závislosti na lhůtě jejich splatnosti v kombinaci s tvorbou daňově účinných opravných položek dle zákona o rezervách.

Na pohledávky od roku 1995 bude uplatňována kombinace daňově účinných a účetních opravných položek, pokud od jejich splatnosti uplynulo:

- více než 6 až 9 měsíců	20% daňových	+ 10% nedaňových
- více než 9 až 12 měsíců	=	+ 15 %
- více než 12 až 18 měsíců	=	+ 15%
- více než 18 až 24 měsíců	=	+ 15%
- více než 24 až 30 měsíců	=	+ 15%
- více než 30 až 36 měsíců	=	+ 10 %

celkem 20 % daňových + 80 % nedaňových

Vyšší opravné položky - daňově účinné, lze vytvářet v souladu s § 8a odst. 2,3 zákona o rezervách.

Pohledávky do 30 000,- Kč – u nepromlčené pohledávky, jestliže bude splňovat podmínky uvedené v § 8c zákona o rezervách se bude tvořit opravná položka ve výši 100% její neuhrazené rozvahové hodnoty bez příslušenství.

Použití opravných položek:

Opravné položky se zruší, pokud pomínou důvody pro jejich existenci, nebo pokud pohledávka, k níž byla opravná položka vytvořena, se promlčela, popřípadě nastaly důvody, za nichž se odpis pohledávky považuje za daňově účinný náklad.

Účtování o opravných položkách:

Tvorba opravných položek se účtuje na vrub nákladů

5. Kurzové rozdíly

Účetnictví je vedeno v peněžních jednotkách české měny. Závazky vyjádřené v cizí měně se přepočítávají na českou měnu kurzem devizového trhu vyhlášeným **Českou národní bankou**, a to k okamžiku ocenění

1. v průběhu roku – k okamžiku uskutečnění účetního případu
2. ke konci rozvahového dne (nebo k jinému okamžiku, k němuž by se sestavovala účetní závěrka)

Účtování kurzových rozdílů k okamžiku uskutečnění účetního případu:

Aktuální kurz ČNB ke dni uskutečnění účetního případu, kterým je:

- u vydaných faktur den vystavení faktury
- u přijatých faktur den přijetí faktury
- u bankovních operací den uvedený na výpisu

Rozdíly, které vznikly z důvodu jiného kurzu, než jaký byl použit v okamžiku zaúčtování pohledávky nebo závazku, jsou vyúčtovány do finančních nákladů na účet 563 000 – kurzové ztráty nebo do finančních výnosů na účet 663 000 – kurzové zisky.

Účtování kurzových rozdílů ke konci rozvahového dne:

Kurzové rozdíly při **postupném splácení pohledávek a závazků** se účtují při platbě na vrub finančních nákladů nebo výnosů až ke konci rozvahového dne.

Pro přepočet devizových zůstatků ke konci rozvahového dne se použije platný kurz **ČNB**.